

Hyväksytty Suomen Bassetkerhon ry:n vuosikokouksessa 30.11.2024
Hyväksytty Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa
17.12.2024

Suomen Bassetkerho ry

PETIT BASSET GRIFFON VENDEÉN

UUSI JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2025-2029

Jalostuksen tavoiteohjelman sisältö

1. YHTEENVETO	2
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	3
4. RODUN NYKYTILANNE	4
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja.....	4
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	14
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta.....	14
4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	14
4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet	15
4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	17
4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	19
4.3. Terveys ja lisääntyminen	21
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat.....	21
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat.....	21
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	27
4.3.4 Lisääntyminen.....	28
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	29
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä	29
4.4. Ulkomuoto	29
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	30
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	30
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	30
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	31
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	32
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	33
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta.....	33
7. LÄHTEET	34
8. LIITTEET	34

1. YHTEENVETO

Petit basset griffon vendéen tulee säilyttää rotumääritelmän mukaisena koirana niin käyttöominaisuuksiensa kuin ulkomuotonsakin osalta. Se on erinomainen apulainen metsästäjälle hitaasti ajavana sekä jäljestävänä metsästyskoirana. Rodunomaisten käyttöominaisuuksien vaaliminen on ensiarvoisen tärkeää, sillä ne tekevät petitistä monipuolisen ja mukavan metsästys-, seura- ja harrastuskoiran. Rodun populaatio on pieni niin Suomessa kuin maailmanlaajuisestikin. Perinnöllisen vaihtelun säilymisestä tulee huolehtia käyttämällä koiria monipuolisesti jalostukseen. Pienen populaation vuoksi kansainvälisen yhteistyön tekeminen eri maiden kasvattajien ja rotujärjestöjen kesken on välttämätöntä.

Rotumääritelmä kuvaa petitin olemusta ja luonnetta sanoin "pieni, eloisa koira" ja "intohimoinen metsästäjä, rohkea, rakastaa ryteikköjä ja pensaita, sävyisiä, mutta omaperäinen ja kiihkeä. Paholainen maastossa, enkeli kotioloissa". Pelokkuus ja aggressiivisuus mainitaan hylkäävänä virheenä.

Valtaosa petiteistä on terveitä ja elää myös pitkäikäisiksi. Rodun haastavimpiin terveysongelmiin kuuluvat epilepsia ja steroidiresponsiivinen meningiitti (SRMA). Lisäksi rodulla on raportoitu jonkin verran ihon ja tassujen kutinaa sekä korvatulehduksia.

Petit kuuluu kondrodystrofisiin rotuihin, mikä saattaa aiheuttaa eturaajojen käyryyttä. Tämän piirre ei ole varsinaisesti tällä hetkellä rodun ongelma. Toki eturaajojen suoruuteen tulee kiinnittää huomiota jalostuksessa.

Jalostukseen käytettävien petittien tulee olla terveitä ja hyväluonteisia rotunsa edustajia. Yksittäisiä koiria tulee käyttää jalostukseen rajallisesti. Toivottavaa on, että ainakin toisella pentueen vanhemmista on hyväksytty koetulos ajo- tai meijä-kokeesta.

2. RODUN TAUSTA

Petit basset griffon vendéen on riistaa ajava rotu Ranskasta. Rodun alkuperä voidaan jäljittää jo 1600-luvulle asti. Usean ranskalaisen koirarodun sukujuuret löytyvät vuosisatojen takaisesta metsästysperinteestä, joka yhdessä siihen liittyvän koirien jalostuksen kanssa oli kuninkaallisten aateliston ja papiston huvia. Monet ranskalaiset kuninkaat saavuttivat enemmän mainetta koirillaan kuin virkavelvollisuuksien täyttämällä.

Ranskan länsiosassa Vendéenin maalaiskunnassa maastot olivat vaikeakulkuisia hevoselle, alettiin arvostamaan pienikokoisia koiria, joita pystyi seuraamaan jalan. Näin myös talonpojat, joilla ei ollut varaa hevosiin pystyivät metsästämään kaneja, jäniksiä ja kettuja. Tarvittiin koiria, jotka pystyivät suoriutumaan tehtävistään vaikeakulkuisessa tiheän aluskasvillisuuden peittämässä maastossa ja niinpä siellä kehitettiin tänä päivänä tunnetut Vendéenin karkeakarvaiset rodut. Kaksi niistä on bassetkokoa (petit bassetin lisäksi grand basset griffon vendéen), suurin grand griffon vendéen ja lisäksi keskikokoinen briquet griffon vendéen.

Vuonna 1896 perustettiin Club du Basset Francais, jonka tehtävä oli erottaa toisistaan ranskalaiset basset-rodut ja kannustaa kasvattajia kasvatustyössä. Kreivi d'Elvasta tuli pitkäkarvaisten bassettien jaoksen puheenjohtaja ja hän kirjoitti ensimmäisen rotumääritelmän rodulle Basset Griffon Francais. Paul Dézamy perusti Club du Basset Griffon Vendéen vuonna 1907 ja teki oman version rotumääritelmästä. Tässä määritelmässä mainittiin kaksi kokoa samasta rodusta.

Vuonna 1952 petit sai uuden rotumääritelmän, ja jalostuksen myötä alkoi kehittyä rotu, jolla on kaksi eri kokomuunnosta, pieni (petite taille) ja suurikokoinen (grand taille) basset griffon vendéen. Näillä kahdella rodulla oli pitkään sama rotumääritelmä, lukuun ottamatta raajojen suoruutta ja säkäkorkeutta. Grandilla tuli olla suorat etujalat ja korkeutta 38-42 cm, kun taas petitillä hyväksyttiin

myös käyrät etujalat ja korkeutta 34-38 cm. Ajan myötä rotumääritelmä ei sopinut enää tarkoitukseensa, sillä petitit olivat liian raskasrunkoisia ja matalaraajaisia grandin mittausuhteilla. Vuonna 1976 molemmille kokomuunnoksille hyväksyttiin omat rotumääritelmät ja vuonna 1977 astui voimaan rotujen risteytyskielto.

Rotu Suomessa

Eeva Virpiö Beacock-kennelistä toi vuonna 1977 Suomeen ensimmäisen petit basset griffon vendeen:in Englannista. Narttu Jomil Isabella onkin suurimman osan Suomessa olevien petittien kantakoiria. Jomil Isabella astutettiin vuonna 1979 Ruotsin ensimmäisellä petit uroksella Hubbestads Harrodilla. Syntyi Beacock-kennelin H-pentue, joka on ensimmäinen Suomessa syntynyt petit pentue.

1980-luvulla ja 1990-luvun alussa tuotiin ja lainattiin siitokseen lukuisia koiria Tanskasta Morebess-, Chouan- ja Newgriff-kenneleistä sekä Ranskasta de la Garonne- ja FinRenard-kenneleistä. Näistä uroksilla Chouan Querelle:llä oli 18 pentuetta, Chouan Zarevitshillä 12 pentuetta, Morebess Francois de Parisilla 16 pentuetta ja Newgriff Crown of Denmark 22 pentuetta. Nämä urokset ovat voimakkaasti vaikuttaneet petit-kantaan Suomessa. Englannista tuotiin muutama koira Dehra- sekä Jomil-kenneleistä.

Suomessa rotua oli rekisteröity vuoden 2023 lopussa 1 966 kpl ja vuoden 2023 aikana uusia rekisteröintejä tehtiin 27 kpl.

Ranskassa tänäkin päivänä petit basset griffon vendeenit ovat pääosin metsästyskäytössä ajuekoirina. Suomessa ja muualla ulkomailla koiria käytetään myös yksittäin metsästyksessä, johon ne sopivat erinomaisesti. Rotu ei ole jakautunut erillisiin linjoihin. Suomessa petit basset griffon vendeen on nostanut suosiotaan vuosi vuodelta niin seura-, ajo-, jälki- kuin näyttelykoirana.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Bassetkerho ry – Finska Bassetklubben rf on perustettu vuonna 1972 rotua harrastavaksi yhdistykseksi. Tuolloin Bassetkerho kuului seurakoirien alaisuuteen. Rotujärjestön arvon Suomen Bassetkerho on saanut vuonna 1987. Suomen Bassetkerho on basset rotujen rotujärjestö Suomessa ja lisäksi se toimii vihikoirien ja saukkokoirien kattojärjestönä. Vuonna 2016 joukkoon ovat liittyneet pienet sveitsinajokoirat. 2021 Bassetkerhoon tuli uusi rotu Griffon bleu de Gascogne.

1980 – luvun lopulta alkaen jäseniä rotujärjestössä on ollut n. 300. 2000 – luvulle asti ensimmäisenä vuosikymmenenä Bassetkerhon jäsenmäärä oli noususuuntainen ollen enimmillään yli 600 jäsentä vuonna 2006. 2010 – luvulla jäsenmäärä se on kääntynyt laskusuuntaan, ollen nykyään n. 400 jäsentä.

Bassetkerhoon liittyi myös 2000-luvun alussa Käyttöbassetit, joka on myöhemmin lopetettu. Annukka Harvalan johdolla perustettu Suomen Basset Hound yhdistys liittyi jäseneksi vuonna 2009 ja myöhemmin uudelleen perustettu Käyttöbassetit ry vuonna 2014.

Jalostustoimikunnassa on 7 jäsentä edustamassa kerhon rotuja. Jalostustoimikunnan tehtävänä on valvoa ja ohjata Suomen Bassetkerhon alaisten rotujen jalostustyötä. Bassetkerhon jalostustoimikunta toimii kerhon hallituksen alaisuudessa. Jalostustoimikunta seuraa rotujen tilannetta Suomen lisäksi maailmalla ja pyrkii tarvittaessa olemaan yhteydessä muiden maiden rotujärjestöihin. Roduista saatujen tietojen, roduissa esiintyvien sairauksien ja uusien tutkimustietojen pohjalta päivitetään tarpeen mukaan Bassetkerhon jalostusohjetta. Jalostustoimikunta ylläpitää Bassetkerhon www-sivustolla olevaa bassettien terveyspankkia ja POAG- listaa (POAG = primary open-angle glaucoma). Tämä on rodulle olemassa oleva geenitesti avokulmaglaukooman kantajuuden selvittämiseksi. Myös pentulistan ylläpito kuuluu jalostustoimikunnalle.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole. (Lähde: Mäki, Katariina/Suomen Kennelliitto <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinenmonimuotoisuus-ja-jalostuspohja>)

Rodun rekisteröintimäärät Suomessa

Petit basset griffon vendéenejä on rekisteröity 406 kpl vuosien 2014 ja 2023 välillä. Eniten rekisteröintejä oli vuonna 2021 (71) ja vähiten 2022 (26kpl). Rekisteröintien keskiarvo oli tarkastelujaksolla 40,6 / vuosi. Tarkasteluajanjaksolla rekisteröintimäärissä ei ole nähtävissä selkeää nousua tai laskua, mutta jos verrataan 2000-luvun alkuun, jolloin petittejä rekisteröitiin keskimäärin lähes 90 koiraa vuodessa, ovat rekisteröintimäärät pudonneet alle puoleen.

Tuontikoirat

Koiria on tuotu ulkomailta vuosittain ja tuontikoiria on rekisteröity vuosien 2014 ja 2023 välillä yhteensä 38 kappaletta. Tuontikoirien osuus koko rekisteröintimäärästä on 8,92 %. Suurin määrä tuontikoirien rekisteröintejä tehtiin vuosina 2015 ja 2016, jolloin rekisteröitiin 8 tuontikoiraa molempina vuosina.

Suurin osa tuoduista petiteistä on peräisin Ruotsista. Seuraavaksi eniten koiria viimeisen kymmenen vuoden aikana on tuotu Italiasta, Puolasta ja Venäjältä. Yksittäisiä koiria on tuotu myös Alankomaista, Iso-Britanniasta ja Norjasta.

Ruotsista koiria tuodaan erityisesti metsästyskäyttöön, jossa petitit siellä pääosin ovat. Valitettavasti osa näistä koirista jää niin sanotuiksi reppukoiriksi, eikä niitä tuoda kokeisiin tai näyttelyihin, osaa ei edes rekisteröidä Suomen Kennelliittoon, eivätkä ne näin ollen näy tilastossa. Tämän vuoksi näistä koirista vain harva päätyy jalostuskäyttöön Suomessa.

Rodun kotimaasta Ranskasta petittejä tuotiin 90-luvun lopulla. Näitä koiria käytettiin jalostukseen ja niiden linjat jatkuvat pienimuotoisesti edelleen suomalaisten petittien sukutauluissa. Vuonna 2006 Ranskasta on tuotu yksi uros, jota ei käytetty jalostukseen. Vuonna 2008 on tuotu uros, jolla on seitsemän pentuetta (27 pentua) Suomessa. Tämän koiran jälkeläisiä on edelleen suomalaisten petittien sukutauluissa. 2010-luvun lopulla ja 2020-luvulla kahta ranskalaista urosta on käytetty jalostukseen Suomessa.

Taulukko 1. Vuositilasto – rekisteröinnit vuosina 2014-2023

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Pennut (kotimaiset)	26	22	65	39	36	49	32	36	34	29
Tuonnit	1	4	6	4	2	1	1	8	8	3
Rekisteröinnit yht.	27	26	71	43	38	50	33	44	42	32
jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	6	3	10	5	5	8	6	9	5	5
- kotimaiset	4	0	2	3	3	5	2	3	2	4
- tuonnit	1	1	6	2	1	1	2	2	2	0
- ulkomaiset	1	2	2	0	1	2	2	4	1	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 11 kk	5 v 10 kk	6 v 7 kk	3 v 11 kk	5 v	3 v 9 kk	3 v 10 kk	4 v 1 kk	3 v	3 v 5 kk
jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	7	6	13	7	9	12	8	12	7	6
- kotimaiset	7	5	9	4	7	9	4	10	7	5
- tuonnit	0	1	4	3	2	3	4	2	0	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3 v 7 kk	2 v 10 kk	4 v 2 kk	5 v 2 kk	5 v 2 kk	5 v 1 kk	4 v	4 v 7 kk	3 v 10 kk	5 v 3 kk
Sukusiitosprosentti	3,54%	2,74%	1,53%	4,49%	4,82%	4,18%	1,92%	2,26%	5,67%	3,23%

Jalostuskoirien keskimääräinen ikä

Jalostuskoirien keski-ikä on vaihdellut vuosien 2014–2023 välillä (taulukko1) ja kummallakaan sukupuolella siinä ei ole selkeää nousevaa tai laskevaa suuntausta. Jalostukseen käytettyjen urosten keski-ikä vaihtelee vuosittain 2 vuoden ja 10 kk sekä 6 vuoden 7 kuukauden välillä. Jalostukseen käytettyjen narttujen keski-ikä vaihtelee 3 vuoden 7 kuukauden ja 5 vuoden 3 kuukauden välillä.

Suomen Bassetkerhon jalostus ohjeessa jalostukseen käytettävän nartun iäksi pentujen syntyessä suositellaan 2-7 vuotta, mikä näiden keskiarvo tilastojen puitteissa toteutuu. Kuitenkin jalostustietokannasta löytyy vuosien 2014-2023 välillä 12 pentuetta, joissa joko isä tai emä on ollut pentujen syntyessä alle kaksi vuotta. Alle kaksivuotiaiden jalostuskäyttö on kuitenkin viimeisen kymmenen vuoden aikana tilastojen mukaan vähentynyt. Vuosina 2014-2018 jalostukseen käytettiin kymmenen kertaa koiraa, joka oli alle kaksivuotias (u9, n1). Vuosina 2019-2023 jalostuksen käytettiin kaksi kertaa koiraa, joka oli alle kaksivuotias (u1, n1).

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esille tuloon. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden

geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %. Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuotoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettynä eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä kun sukusiitosaste ylittää 10 %

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä. 10 Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän- viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan. (Lähde: Mäki, Katariina/Suomen Kennelliitto <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>)

Petit basset griffon vendéenin vuosittainen sukusiitosaste

Jalostustietojärjestelmän sukusiitosasteita käytettäessä on mainittava, että sukusiitosaste on muilla kuin kotimaisilla roduilla laskettu puutteellisen sukupolvitiedon mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta. Sukusiitosasteenkehittymissuunta on kuitenkin tärkeä.

Vuosittaiset sukusiitosprosentit, jotka on esitetty Taulukossa 1 ovat sallituissa rajoissa. Rodun historiassa löytyy pentueita, joilla on huomattavan korkea, yli 20 prosentin sukusiitos. Tietoisuuden

kasvaessa kasvattajat välttävät korkeimpien sukusiitosprosenttien yhdistelmiä. Rodun maailmanlaajuinen tietopankki vahvistaa, että sukusiitosprosentti on laskenut vuosien saatossa.

Maailmanlaajuisessa tietopankissa vuosien 2014-2023 aikana koirien sukusiitosprosentti keskimäärin on ollut 5,7 %, kun lasketaan seitsemän sukupolven keskimääräinen sukusiitosaste 1 942 koiralle, joilla on täysin tiedossa olevat sukutaulut. Vastaavasti vuosien 1984-2023 aikana sukusiitosprosentti on ollut 7,3 prosenttia, kun lasketaan seitsemän sukupolven keskimääräinen sukusiitosaste 4 119 koiralle, joilla on täysin tiedossa olevat sukutaulut.

On kuitenkin hyvä huomata, että vuosina 2014-2023 löytyy pentueita, jotka ylittävät Kennelliiton suositteleman neljän- viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen 6,25 %. Näissä pentueissa on pääasiassa tuplattu yhtä koiraa, kerran tai kaksi, joka nostaa sukusiitosastetta. Suomessa on harvemmin tehty yhdistelmiä, joiden sukutauluista löytyy useita samoja koiria, joka nostaa entisestään sukusiitosprosenttia. Ranskassa vuosina 2016- 2020 tehdyn tilaston mukaan kolmannes pentueista ylittää meidän suosituksemme serkusparituksesta (6,25%).

Jalostuskoirien käyttömäärät sekä keskinäinen sukulaisuus

Taulukoissa 2 ja 3 on vuosien 2014–2023 aikana 15 runsaimmin käytettyä petit basset griffon vendéen urosta ja narttua. "Tilastointiaikana"-sarakkeet kertovat näiden koirien pentue- ja pentumäärät vuosilta 2014-2023 ja "yhteensä"-sarakkeeseen on merkitty elinikäiset jälkeläismäärät.

"Toisessa polvessa"-sarakkeet kertovat näiden koirien jälkeläisten pentueiden ja pentujen määrät. Viimeisen kymmenen vuoden (2014–2023) aikana suomalaisten petit basset griffon vendéenien jalostuksessa on käytetty 36 eri urosta ja 42 eri narttua. Kuten taulukosta 2 on havaittavissa, seitsemää urosta (19,44 % vuosina 2014–2023 käytetyistä uroksista) on käytetty tuottamaan 50 % kyseisen ajanjakson pennuista (kumulat. %).

Suomen Kennelliiton mukaan pienilukuisissa roduissa yksittäisen koiran jälkeläisten määrän tulisi olla enimmillään 5 % neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Suomen Bassetkerhon kaikkien rotujen yhteisen jalostusohjeen mukaan yksittäiselle urokselle suositellaan maksimissaan neljä (4) pentuetta, nartulle kolme (3), mutta petiteillä suositeltu enimmäisjälkeläismäärä tulee tavallisesti täyteen jo kahdessa tai kolmessa pentueessa. Saman yhdistelmän uusimista ei suositella.

Tämänhetkisten rekisteröintimäärien perusteella petit basset griffon vendéen -rodun suositeltu jälkeläismäärä on 8 pentua ja 17 toisen sukupolven jälkeläistä.

Tarkasteluajanjaksolla (2014–2023) 17 uroksella on jälkeläisiä suositusta enemmän (Taulukko 2) ja 5 uroksella toisen polven jälkeläisten määrä ylittyy (Taulukko 2). Narttujen osalta suositeltu pentumäärä ylittyy 19 koiralla ja toisen polven jälkeläisten määrä yhdellä (Taulukko 3).

Taulukossa 2 on 10 urosta, jotka ovat joko tuonteja tai ulkomailla asuvia uroksia, mikä osittain selittää koirien runsaampaa jalostuskäyttöä. Kasvattajat haluavat linjoihinsa uutta verta käyttämällä näitä uroksia tai niiden jälkeläisiä.

Taulukko 2. Viimeisen 10 vuoden (2014-2023) aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 urosta. Tummennettuna suositukset ylittävät lukumäärät.

#	Uros	Syntymävuosi	Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
			Pentueita	Pentuja	%-	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	NIGHTDREAM TITO PUENTE	2016	9	45	12,23 %	12 %	5	26	9
2	NIGHTDREAM BRUNO BANANI	2013	7	33	8,97 %	21 %	7	29	7
3	NIGHTDREAM CRISTIANO RONALDO	2014	6	29	7,88 %	29 %	3	12	6
4	EBOURIFFE JACK WILLS	2014	6	21	5,71 %	35 %	12	56	6
5	NIGHTDREAM SALVATORE FERRAGAMO	2011	4	20	5,43 %	40 %	1	2	5
6	NIGHTDREAM MARIO DEL MONACO	2012	5	19	5,16 %	45 %	4	15	5
7	ALPRAZOLAM PANGAEA	2019	4	18	4,89 %	50 %	0	0	4
8	TAGLINES DOUBLE THE FUN WITH SOLETRADER	2014	3	15	4,08 %	54 %	0	0	3
9	BAYCLAN CAPTAIN AMERICA	2017	3	13	3,53 %	58 %	1	4	3
10	AROUND KILL OR CURE	2009	2	11	2,99 %	61 %	1	1	2
11	NIGHTDREAM JEAN CLAUDE VANDAMME	2013	2	11	2,99 %	64 %	13	62	2
12	NIGHTDREAM RUUD GULLIT	2015	3	11	2,99 %	67 %	1	4	3
13	CAKOM LUPIKAS	2004	2	10	2,72 %	70 %	5	24	6
14	HIROSHI PREVIA Z CHYBOWEGO GNIAZDA	2019	3	10	2,72 %	72 %	1	6	3
15	EMPEREUR DU PARC DES CHAUMES	2009	2	9	2,45 %	75 %	2	9	2
16	PICASSO V TUM-TUMS VRIENDJES	2015	2	9	2,45 %	77 %	1	1	2
17	ISMANS ALFRED	2015	3	9	2,45 %	80 %	3	10	3
18	PETITBAS GLEN GUINEZZ	2016	2	8	2,17 %	82 %	0	0	2
19	AROUND DOUBLE MAGIC	2017	1	6	1,63 %	83 %	0	0	1
20	SPRINGWIND OLAF	2015	2	6	1,63 %	85 %	0	0	2

Taulukko 3. Viimeisen 10 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 20 narttua.
Tummennettuna suositukset ylittävät lukumäärät.

			Tilastointiaikana			Toisessa polvessa		Yhteensä	
#	Narttu	Syntymävuosi	Pentueita	Pentuja	%-	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
1	EBOURIFFE BOBBIE BURNS	2014	4	29	7,88 %	3	15	4	29
2	NIGHTDREAM ALESSANDRA SUBLET	2011	4	20	5,43 %	0	0	4	20
3	MÖRKA SKOGS LINDA FOLKESSON	2015	3	18	4,89 %	0	0	3	18
4	NIGHTDREAM PARIS JACKSON	2018	4	18	4,89 %	3	16	4	18
5	NIGHTDREAM NINA GARCIA	2014	3	16	4,35 %	0	0	3	16
6	SOLETRADER JUST JAZZ	2015	3	15	4,08 %	4	15	3	15
7	NIGHTDREAM EVITA PERON	2013	4	14	3,80 %	2	8	4	14
8	NIGHTDREAM PENELOPE CRUZ	2010	4	14	3,80 %	0	0	4	14
9	NIGHTDREAM GABRIELLA FERRI	2012	4	13	3,53 %	13	63	4	13
10	VILAUDDENS CLOUD GATE	2015	2	12	3,26 %	2	7	2	12
11	NIGHTDREAM NICOLE SCHERZINGER	2020	2	12	3,26 %	0	0	2	12
12	FRAGOLA UNIIKKI	2009	2	11	2,99 %	3	8	4	20
13	NIGHTDREAM LILLIAN ROXON	2014	2	11	2,99 %	0	0	2	11
14	NIGHTDREAM MAXIM DE LUXE	2008	2	10	2,72 %	1	1	5	25
15	NIGHTDREAM CAMERON DIAZ	2010	2	10	2,72 %	3	9	4	19
16	NIGHTDREAM JESSICA ALBA	2011	2	10	2,65 %	2	6	3	14
17	NIGHTDREAM SELENA GOMEZ	2012	3	9	2,38 %	0	0	3	9
18	FRAGOLA ALLI AINOKAINEN	2018	2	9	2,38 %	0	0	2	9
19	NIGHTDREAM EVANGELINE LILLY	2019	2	8	2,12 %	0	0	2	8
20	FRAGOLA ÄHÄKUTTI	2013	2	7	1,85 %	0	0	2	7

Taulukossa 4 esitetään runsaimmin käytettyjen jalostuskoirien sukulaissuhteita. Kaikki taulukon koirat ovat runsaimmin käytettyjen koirien listalta (taulukot 2 ja 3) Suurin osa runsaimmin käytetyistä jalostuskoirista on keskenään lähisukua.

Taulukkoon listattujen koirien lisäksi on joillakin koirilla sukulaissuhteita myös aikaisempien sukupolvien kautta. Tämä vaikuttaa oleellisesti rodun populaatioon Suomessa, kaventaen jalostuspohjaa. Tällä hetkellä kasvattajat hakevat uutta materiaalia ulkomailta, jotta rodun jalostuspohjaa saadaan laajennettua. Jalostusurosten listalta löytyy useampia koiria, joiden lähisukulaisia ei ole käytetty jalostukseen, kun taas nartuilla tämä pätee vain muutamaan koiraan. Lisäksi eniten käytettyjä jalostusnarttuja ja -uroksia on yhdistetty keskenään.

Taulukko 4 Runsaimmin käytettyjen jalostuskoirien sukulaissuhteet

Sukulaissuhde, isä-lapsi	
isä	lapsi
Ebouriffe Jack Willis	Nightdream Tito Puente
Ebouriffe Jack Willis	Nightdream Ruud Gullit
Nightdream Jean Claude Vandamme	Nightdream Christian Ronaldo
Nightdream Jean Claude Vandamme	Springwind Olaf
Nightdream Jean Claude Vandamme	Nightdream Nina Garcia
Nightdream Jean Claude Vandamme	Nightdream Lillian Roxon
Nightdream Mario Del Monaco	Bayclan Captain America
Nightdream Tito Puente	Nightdream Nicole Scherzinger
Nightdream Tito Puente	Nightdream Evangeline Lily
Nightdream Bruno Banani	Nightdream Paris Jackson
Sukulaissuhde, sisarukset	
Nightdream Bruno Banani	Nightdream Jean Claude Vandamme
Nightdream Christian Ronaldo	Nightdream Lillian Roxon
Nightdream Christian Ronaldo	Nightdream Nina Garcia
Nightdream Nina Garcia	Nightdream Lillian Roxon
Nightdream Selena Gomez	Nightdream Salvatore Ferragamo
Nightdream Penelope Cruz	Nightdream Gabriella Ferri
Nightdream Cameron Diaz	Nightdream Penelope Cruz
Nightdream Gabriella Ferri	Nightdream Cameron Diaz
Nightdream Mario Del Monaco	Nightdream Cameron Diaz
Nightdream Mario Del Monaco	Nightdream Penelope Cruz
Nightdream Mario Del Monaco	Nightdream Gabriella Ferri

Nightdream Alessandra Sublet	Nightdream Jessica Alba
Eburiffe Jack Willis	Ebouriffe Bobbie Burns
Sukulaissuhde, äiti-lapsi	
äiti	lapsi
Nightdream Jessica Alba	Springwind Olaf
Nightdream Gabriella Ferri	Nightdream Tito Puente
Nightdream Gabriella Ferri	Nightdream Paris Jackson
Nightdream Paris Jackson	Nightdream Nicole Scherzinger
Nightdream Evita Peron	Nightdream Evangeline Lily
Fragola Unikki	Fragola Ähäkutti
Sukulaissuhde, puolisisarukset	
Nightdream Salvatore Ferragamo	Nightdream Bruno Banani
Nightdream Christian Ronaldo	Nightdream Evita Peron
Nightdream Christian Ronaldo	Nightdream Mario Del Monaco
Nightdream Christian Ronaldo	Nightdream Gabriella Ferri
Nightdream Christian Ronaldo	Nightdream Penelope Cruz
Nightdream Christian Ronaldo	Nightdream Cameron Diaz
Nightdream Tito Puente	Nightdream Ruud Gullit
Nightdream Jean Claude Vandamme	Nightdream Salvatore Ferragamo
Nightdream Jean Claude Vandamme	Nightdream Evita Peron
Nightdream Bruno Banani	Nightdream Evita Peron
Nightdream Selena Gomez	Nightdream Jean Claude Vandamme
Nightdream Alessandra Sublet	Nightdream Ruud Gullit
Nightdream Jessica Alba	Nightdream Ruud Gullit
Nightdream Jessica Alba	Nightdream Mario Del Monaco
Nightdream Selena Gomez	Nightdream Bruno Banani
Nightdream Gabriella Ferri	Nightdream Alessandra Sublet
Nightdream Mario Del Monaco	Nightdream Alessandra Sublet
Nightdream Alessandra Sublet	Nightdream Cameron Diaz
Nightdream Alessandra Sublet	Nightdream Penelope Cruz

Nightdream Evita Peron	Nightdream Penelope Cruz
Nightdream Evita Peron	Nightdream Cabriella Ferri
Nightdream Evita Peron	Nightdream Mario Del Monaco
Nightdream Evita Peron	Nightdream Cameron Diaz
Nightdream Evita Peron	Nightdream Lillian Roxon
Nightdream Lillian Roxon	Nightdream Penelope Cruz
Nightdream Lillian Roxon	Springwind Olaf
Nightdream Gabriella Ferri	Nightdream Lillian Roxon
Nightdream Jessica Alba	Nightdream Penelope Cruz
Nightdream Gabriella Ferri	Nightdream Jessica Alba
Nightdream Nicole Scherzinger	Nightdream Evangeline Lily
Nightdream Lillian Roxon	Nightdream Cameron Diaz
Nightdream Lillian Roxon	Nightdream Mario Del Monaco
Nightdream Cameron Diaz	Nightdream Jessica Alba
Nightdream Cameron Diaz	Nightdream Alessandra Sublet
Nightdream Paris Jackson	Nightdream Tito Puente
Nightdream Nina Garcia	Springwind Olaf
Nightdream Nina Garcia	Nightdream Gabriella Ferri
Nightdream Nina Garcia	Nightdream Mario Del Monaco
Nightdream Nina Garcia	Nightdream Penelope Cruz
Nightdream Nina Garcia	Nightdream Cameron Diaz
Nightdream Christian Ronaldo	Springwind Olaf

Populaatiot muissa maissa

Taulukossa 5 näkyvät muiden pohjoismaiden, Ranskan, Iso-Britannian ja Alankomaiden rekisteröintimäärät. Rodun alkuperämaan lisäksi taulukossa olevista maista on tuotu eniten koiria Suomeen ja niistä oli rekisteröintimäärät löydettävissä. Rekisteröintimäärät ovat laskussa kaikissa maissa koronapandemian aiheuttaman rekisteröintiinkin jälkeen.

Pohjoismaisissa koirissa on paljon samoja koiria Suomen linjojen kanssa. Näiden takaa löytyy myös monia isobritannialaisia koiria.

Hollannissa on ollut pitkälti oma materiaalinsa ja muutama kasvattaja tekee ranskalaisten kanssa yhteistyötä.

Ranskalaiset linjat ovat pitkälti omansa ja sieltä olisi saatavilla erisukuisia linjoja. Koiria ei näy juurikaan Ranskan ulkopuolella, mikä asettaa omat haasteensa jalostuskoirien löytämiselle. Ranskassa rotu on edelleen työkoira ja sitä käytetään rodun alkuperäisessä tarkoituksessa. Rodun alkuperämaassa Ranskassa on edelleen löydettävissä rekisterin ulkopuolella olevia metsästyskäytössä olevia koiria ja niiden jälkeläisiä, joita on mahdollisuus ottaa rotuun rotujärjestön sekä Ranskan kennelliiton ohjeiden mukaisesti. Rotuunottoja tehdään vuosittain muutamia, vuosina 2016 -2020 yhteensä 13 koiraa. Näin rodun jalostuspohjaa voidaan laajentaa – joskin rotuun otettujen koirien taustalta saattaa löytyä samoja koiria kuin jo rekisterissä oleviltakin.

Euroopassa on saatavissa vierassukuisia jalostuskoiria, ja rodussa on olemassa erillisiä sukulinjoja, joita ei löydy suomalaisten koirien sukutauluista. Australian ja Yhdysvaltojen osalta ei valitettavasti tietoa ole saatavilla.

Taulukko 5. Muiden pohjoismaiden, Ranskan, Iso-Britannian ja Alankomaiden rekisteröintimäärä vuosina 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Ruotsi	179	199	160	156	185	163	167	187	143	120
Norja	96	70	60	68	62	46	51	50	72	30
Tanska	72	52	60	41	58	32	19	52	32	28
Ranska	239	229	231	195	243	205	195	257	277	157
Iso-Britannia	99	74	65	110	85	114	113	130	85	69
Alankomaat	26	56	69	58	83	58	70	57	43	43

Yhteenveto populaation jalostuspohjan laajuudesta

Aikaisempi jalostuskäyttö, tarkoittaen muutamien linjojen ja yksittäisten koirien runsasta käyttöä, ovat kaventaneet rodun suomalaista jalostuspohjaa merkittävästi. Lisäksi samoja yhdistelmiä on uusittu, mikä ei tuo lisäarvoa populaatiolle. Rodulla onneksi on linjoja, joista näitä eniten käytettyjä koiria tai niiden lähisukulaisia ei löydy.

Tuontikoiria on ajan saatossa hankittu, mutta niiden käyttö on usein ollut liian runsasta rodun suomalainen kanta huomioiden. Rotu tarvitsee tuontikoiria, joilla on vähän tai ei lainkaan sukulinjoja Suomessa, saadakseen uutta verta Suomen kantaan. Nämä laajentaisivat suomalaisten jalostuspohjaa, etenkin jos niitä ja niiden jälkeläisiä käytetään rajallisesti jalostukseen. Tällaisten jalostuskoirien löytäminen edellyttää kasvattajilta vaivannäköä ja tutkimustyötä, sillä koiran tulee toki olla myös muilta ominaisuuksiltaan sopiva jalostukseen kuin vain sukutaulultaan.

Tiedon ja ymmärryksen lisääntyessä on jalostuspohjan laajuuteen alettu kiinnittämään enemmän huomiota. Vastuulliset kasvattajat tekevät töitä pitääkseen huolta rodun kannan monimuotoisuuden säilymisestä.

Yksi kaventava tekijä on urosten jalostuskäyttö (Taulukko 1), jossa suositukset pentumääristä ylittyvät monella ensimmäisessä ja toisessa sukupolvessa, osa moninkertaisesti. Tällä hetkellä Suomessa on vähän aktiivisia kasvattajia ja suurin osa kasvattaa harvakseltaan ja rekisteröintimäärät ovat pieniä.

Jalostuspohjan laajentamisen kannalta tärkeintä on matador-jalostuksesta luopuminen ja uusien, eri sukuisten tuontikoirien hankkiminen. Uusia tuonteja on käytettävä maltillisesti, sillä liiallisesti

käytettynä niiden jalostuspohjaa laajentava vaikutus menetetään. Pienilukuisissa roduissa samojen yhdistelmien uusiminen kaventaa myös jalostuspohjaa.

4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

Rotumääritelmä kuvaa petitin olemusta ja luonnetta sanoin ”pieni, eloisa koira” ja ”intohimoinen metsästäjä, rohkea, rakastaa ryteikköjä ja pensaita, sävyisä, mutta omaperäinen ja kiihkeä. Paholainen maastossa, enkeli kotioloissa”. Pelokkuus ja aggressiivisuus mainitaan hylkäävänä virheenä.

Petit basset griffon vendeen on metsästyskoirarotu ja se kuuluu ajaviin ja jäljestäviin koiriin. Rotu on alunperin luotu ajuemetsästykseseen, mutta se toimii metsästyksessä myös yksin tai pareittain. Maailmalla petittiä käytetään kanin, jäniksen, metsäkauriin, peuran, villisian ja ketun metsästykseseen. Suomessa petittiä käytetään pääasiassa jäniksen, rusakon, kauriin ja peuran metsästykseseen.

4.2.2 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Petittejä kuvataan aktiivisiksi, uteliaiksi, touhukkaiksi, iloisiksi, valppaiksi, itsenäisiksi ja älykkäiksi. Ajukeirana se tulee toimeen toisten koirien kanssa.

Vuonna 2024 teetettiin kysely jalostuksen tavoiteohjelman tueksi, jolla pyrittiin selvittämään muun muassa rodun luonteeseen liittyviä haasteita ja millaisella tasolla rodun käyttö ja siihen liittyvät ominaisuudet ovat. Se toteutettiin sähköisellä lomakkeella, johon halukkaat saivat vastata niin elävistä kuin jo kuolleista omistamistaan koirista. Kyselyyn saatiin tiedot 225 koirasta, vastauksista vanhimmat olivat 1980-luvulla syntyneiden koirien tuloksia ja 66 % vastauksista koski 2012 tai sen jälkeen syntyneitä koiria.

Kyselyn perusteella 69,8 % koki, ettei koiralla esiinny minkäänlaisia käytösongelmia. Isoimmat esiin tulleet asiat koskivat koiran ääniarkuutta, jota raportoitiin 20 koiran kohdalla sukupuolijakauman ollen tasainen. Seuraavaksi nousivat ongelmat, joissa koiraa kuvattiin epävarmaksi, arkasi tai pelokkaaksi, josta raportoitiin 15 koiran osalta (3u/12n). Myös vihaisuudesta toisia koiria kohtaan raportoitiin 11 koiran kohdalla (8u/3n). Lisäksi eroahdistuksesta raportoitiin 8 koiran osalta (6u/2n), joista 7 eli ainoana koirana.

Kyselyn lopussa oli mahdollista täydentää vastauksia avoimeen kenttään. Suurin osa luonnetta tässä kohdassa kuvailleista kuvaili luonnetta rotumääritelmän mukaiseksi.

Kuolinsyytilastoista käy ilmi, että yksi koira on lopetettu käytösongelmien takia. Vihaisen koiran ilmoitus kennelliittoon on myös tehty yhdestä koirasta sen jälkeen, kun ko. ilmoitusmenettely kennelliiton alaisissa tilaisuuksissa on vuonna 2007 otettu käyttöön.

Vuosina 2014-2023 on näyttelyissä annettu laatuarvosana ”ei voida arvostella” 5 kertaa ja ”hylätty” 7 kertaa. Valitettavasti näistä arvioinneista ei ollut saatavilla arvosteluja, joista olisi käynyt selville onko arvosana johtunut käyttäytymisestä tai jostain muusta syystä, kuten ontumisesta.

Petitille ei ole tehty MH:n tai luonnetestin ihanneprofiilia ja eikä niitä ole käynyt luonnetestissä eikä MH-kuvauksissa. Ei ole tietoa, onko muissa maissa tehty vastaavia kyselyitä ja näin ollen ei ole mahdollista verrata eri maiden rodun populaatioiden eroja.

4.2.3 Käyttö- ja koeominaisuudet

Alunperin petit on jalostettu hitaasti ajavaksi koiraksi, jota metsästäjän on mahdollista seurata jalan. Se sopii metsästykseen aseiden kanssa keskikokoisilla alueilla. Ranskassa rotu on nykyäänkin pääosin metsästyskäytössä ja siellä niitä käytetään edelleenkin ajueena. Luonteeltaan niiden tulee olla siihen sopivan sävyisiä, vaikka ne ovatkin rohkeita ja kiihkeitä metsästäjiä.

Petitit on kehitetty erityisesti kanin metsästykseen, mutta useimmiten mikä vaan riista käy niille ajettavaksi. Intohimoinen rodun edustaja rakastaa ryteikköjä ja pensaikkoja. Rotu on lapsiystävällinen ja sopii myös metsästäviin lapsiperheisiin. Rotua kuvaillaan eloisaksi, omapäiseksi ja voimakkaaksi. Sillä pitäisi olla luonnostaan kaikki metsästysinnon edellyttämät ominaisuudet.

Ranskassa koirat osallistuvat metsästykkeisiin ajueina. Ajueessa jokainen koira saa kuitenkin yksilöarvostelun. Ajoeläimen mukaan ajueessa on eri määrä koiria. Metsästettäessä jäniksiä tai kaneja ajueessa on 4 koiraa, metsästettäessä kaurista tai peuraa ajueessa on 6 koiraa ja metsästettäessä villisikaa ajueessa on 8 koiraa.

Ranskan ulkopuolella petittien metsästyskäyttö vaihtelee paljon eri maissa. Esimerkiksi Ruotsissa ja Norjassa rotu on pääosin metsästyskäytössä. Iso-Britanniassa ja Alankomaissa petittiä ei juurikaan käytetä metsästykseen.

Perinteisesti petittejä on Suomessa käytetty jäniksen metsästykseen ja alun perin ne kävivät ajokokeissa mäyräkoirien säännöillä (MÄAJ). Vuodesta 2008 eteenpäin kokeissa on ollut käytössä dreevereiden ajokokeiden säännöt (DRAJ).

Metsästysasetukseen kirjattiin muutos kesäkuussa 2019, jolla hirvieläintä ajavan koiran säkäkorkeusrajoitusta korotettiin 28 senttimetrillä 39 senttimetriin. Tämä mahdollistaa petitin käytön hirvieläinten metsästyksessä aiemmin sallittujen jäniksen ja ketun lisäksi. Tämä on jonkun verran lisännyt metsästäjien kiinnostusta rotua kohtaan ja sen suosio metsästyskäytössä on lisääntynyt.

Suomessa, omistajilta saatujen vastausten mukaan, 34,7% harrastaa metsästystä petitin kanssa. Jäljestystä harrastetaan 20,9% kanssa. Näistä suurin osa (87,5%) harrastaa metsästyskoirien verijälkeä ja 16,7% vastanneista toimii suurriistavirka-apuna käytännön haavakkotilanteissa.

Suomessa petittiä käytetään pääosin metsästykseen yksin (66,7 % vastanneista). Ajueessa koiraa käytti 15,4% vastanneista. Yhdellä koiralla metsästettäessä siltä edellytetään itsenäistä työskentelyä haussa sekä ajossa. Vastausten perusteella irti lasketuista koirista 77,5% liikkuu vieraassa maastossa innokkaasti ja rohkeasti. Hakutyylillä oli suunnitelmallista ja rengastavaa 31,8% koirista ja 28% koirista teki hakua pistoina, 43,3% ei osannut arvioida koiransa hakutyyliä. Tyypillinen hakuetaisyys Suomessa oli 200-400 m. 56,7% koirista oli ajanut riistaa äänen kanssa ja ajoaika vaihteli 30-60 min välillä. 44,5% koirista tulee pois ajosta kutsuttaessa ja 56,4% ei kuule kutsuja ajaessaan. 36,9% koirille oli ammuttu riistaa ja 63,9 % ei ollut ammuttu mitään. Suurin osa koirista (72%) koirista ei reagoinut laukaukseen ja 4,9% reagoi, 23,2 % vastanneista ei osannut sanoa koiransa reaktiota. 48,1% koirista oli kiinnostuneita kaadosta, 9,9% koirista omii kaadon ja 5,3% ei ollut kiinnostunut kaadosta ja 38,9% ei osannut sanoa miten koira käyttäytyy kaadolla.

Petittien osallistuminen DRAJ-, MEJÄ ja VAHI-kokeisiin

Taulukossa 6 on petittien DRAJ-koekäynnit ja tulokset vuosilta 2014-2017 sekä taulukossa 7 DRAJ-koekäynnit ja tulokset vuosilta 2018-2023 sääntömuutoksen jälkeen. 1.8.2018 eteenpäin DRAJ- koe muuttui yksiluokkaiseksi.

Taulukossa 8 on MEJÄ- koekäynnit ja tulokset vuosilta 2014-2023. Tarkastelujaksolla molemmissa koemuodoissa koekäynnit ovat olleet pääsääntöisesti kasvussa. MEJÄ-koekäynneissä kasvu on ollut selkeästi suurempi ja se on koemuodoista yleisempi petittien keskuudessa.

Suomalaiset petitit ovat osallistuneet vuodesta 2015 eteenpäin MEJÄ-kokeisiin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa ja rodussa on kolme Pohjoismaista jälkivaliota. Myös DRAJ-kokeisiin on osallistuttu Ruotsissa ja saavutettu Ruotsin käyttövalion arvoja.

Vuosina 2022 ja 2023 yksi petit on osallistunut vahingoittuneen hirvieläimen jäljestyskokeeseen käytännön jäljellä (VAHI1- K) sekä hirvieläimen jäljestyskokeeseen (HIRV-J1). Tämä oli ensimmäinen petit, joka saavutti Suomen Käyttövalion arvon vahingoittuneen hirvieläimen jäljikokeessa (FI KVA-VAHI).

Taulukko 6. DRAJ -tulokset 2014-2017

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

	2017	2016	2015	2014
VOI1	1	2	4	1
VOI2	1		1	
VOI3		1		
VOI0		5	3	
VOI-			1	
AVO1			2	2
AVO2				1
AVO3				
AVO0	3	2	4	2
AVO -				
YHTEENSÄ	5	10	15	6

Taulukko 7. DRAJ -tulokset 2018-2023

Lähde: Kennelliiton jalostustietojärjestelmä

	2023	2022	2021	2020	2019	2018
DRAJ-1	2	3	4	4	8	
DRAJ- 2		1	2	2		2
DRAJ- 3	5	4	3	1		
DRAJ-0	4	2	3	2	1	1
DRAJ -						
YHTEENSÄ	11	10	12	9	9	3

Taulukko 8. MEJÄ-tulokset 2014 -2023

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

VOI	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
VOI1	9	6	3	13	10	11	4	3	1	6
VOI2	2	4	5	2		6			2	1
VOI3	3	2	1			1			1	
VOI0	1	3	2	2		1	1	1		
VOI -		1		1	2	2	1	1		
YHT.	15	16	11	18	12	21	6	5	4	7
AVO	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
AVO1	6	4	3	3			5	2		
AVO2	2	3	1	4			1			
AVO3				4				1		
AVO0	2	3	1	2	1	2	1	3	2	
AVO-										
YHT.	10	10	5	13	1	2	7	6	2	0
YHT.	25	26	16	31	13	23	13	11	6	7

Petit harrastuskoirana

Vuonna 2024 tehdyn kyselyn perusteella suurin osa harrastaa petittien kanssa näyttelyitä (41,8%), metsästystä 34,7%, ei mitään harrastusta 25,8% ja jäljestystä 20,9%. Noseworkia harrastaa 4,4%, kaverikoiratoimintaa 4%, Rallytokoa/tokoa 3,1% ja agilitya 2,2% petiteistä.

Rallytokokeissa on käynyt yksi koira ja yksi koira on osallistunut Nosework kokeeseen.

Vastausten perusteella Petit on aktiivinen rotu ja sopii monenlaiseen harrastamiseen. Näyttelyiden lisäksi Mejä - kokeet sekä DRAJ - kokeet ovat suosituimpia koettelumuotoja rodun harrastajien piirissä. Rotu on ensisijaisesti metsästyskoira, jolla pitäisi olla hyvät synnynnäiset ominaisuudet metsästyskäyttöön. Luoksetulon opettaminen on oleellinen asia ajavalle metsästyskoiralle. Metsästyskauden ulkopuolella se sopii hyvin myös muihin harrastuksiin ja motivoituu erityisesti lajeista, joissa voi käyttää hajuaistiaan. Tavoitteelliseen harrastamiseen ja koetulosten tavoitteluun muissa kuin rodunomaisissa lajeissa petit saattaa olla haasteellinen itsenäisen luonteensa ja rodun metsästystaipumusten vuoksi.

4.2.4 Kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen

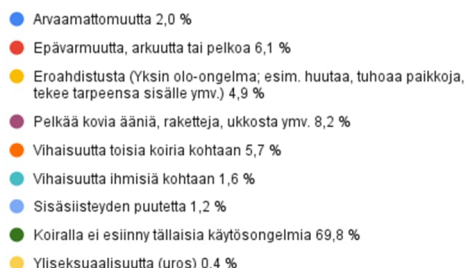
Kotikäyttäytyminen

Petit basset griffon vendeenien omistajat ja kasvattajat vastasivat kyselyyn 225 koiran osalta vuonna 2024. Kyselyn perusteella 69,8 % ei koe koiralla esiintyvän jokapäiväistä elämää hankaloittavaa käytöstä. Suurin osa avoimessa kysymyksessä koiran luonnetta kuvaillut kuvaili luonnetta

positiivisesti. 8,2 % koirista kerrottiin esiintyvän pelkoa kovia ääniä kohtaan, 6,1% esiintyi arkuutta ja 5,7 % vihaisuutta toisia koiria kohtaan. Lisäksi pienempiä määriä kerrottiin esiintyvän muita jokapäiväistä elämää hankaloittavia piirteitä (kaavio 1) Kyselyyn vastanneista koirista kerrottiin 4,9 % olevan haasteita eroahdistuksen kanssa, esimerkiksi huutaa, tuhoaa paikkoja tai tekee tarpeensa sisälle.

Kaavio 1: Esiintyykö koiralla jokapäiväistä elämää hankaloittavaa luonteessa

Esiintyykö koiralla jokapäiväistä elämää hankaloittavaa luonteessa?

Rodussa on varsinkin aikaisemmin ollut rakenteessa haasteena käyrät etujalat, joiden tilanne on vuosien aikana parantunut. Käyrät etujalat voi aiheuttaa kipua ja nivelrikkoa, mikä voi negatiivisesti käyttäytymiseen.

Lisääntyminen

Luonnekyselyssä tiedusteltiin myös koiran steriloinnista/kastroinnista ja 225 vastaajasta vajaa 28,44% ilmoitti, että koira oli steriloitu/kastroitu tai että urokselle on tehty kemiallinen kastrointi. 9 ilmoitti tehneensä sen kokonaan tai osittain luonteen tai käytöksen vuoksi ja niistä 8 oli uroksia. 8 kertoi, että se oli auttanut ongelmakäyttäytymiseen.

Jalostukseen oli käytetty 77 koiraa. Yleensä ottaen kasvattajat kertovat, että astutus sujuu hyvin, nartut synnyttävät ongelmitta ja hoitavat sekä imettävät pentuja hyvin. Harvemmin on haasteita astutuksen, synnytyksen ja pentueiden kanssa, haasteista tietoa seuraavaksi.

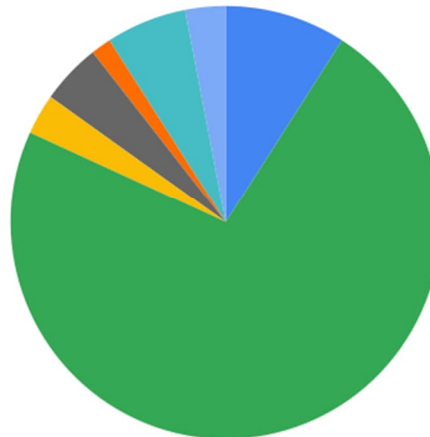
Vastauksissa kävi ilmi, että 2 narttua ei ole antanut astua, 1 narttu ei ole tullut kantavaksi ja 3 narttua on vaatinut usean yrityksen, että on tullut kantavaksi. Keisarileikkaukseen oli turvauduttu 6 kertaa ja keinosiemennyksiin 2 kertaa. Kuolleita pentuja raportoitiin 14 koiran kohdalla ja 25 koiran kohdalla ei kuolleita pentuja.

Vastaajista kaksi kertoi, että nartulla on toistuvia juoksukierron häiriöitä. Vastaajista 13 kertoi, että nartulla on toistuvia virtsatietulehduksia, näistä kuitenkin 6 nartulla on ollut toistuvia virtsatietulehduksia vain ennen ensimmäisiä juoksuja.

Kaavio 2 Lisääntymiskäyttäytyminen

Lisääntymiskäyttäytyminen (66 kpl vastauksia)

- Narttu on tarvinnut keisarileikkauksen, koska synnytys ei ole muuten onnistunut 9,1 %
- Koiran jalostuskäytössä tai lisääntymisessä ei ole havaittu ongelmia 72,7 %
- Jouduttu turvautumaan keinosiemennykseen, koska luonnollinen astutus ei onnistunut 3,0 %
- En osaa sanoa 4,5 %
- Narttu ei ole tullut kantavaksi useista eri uroksilla tehdyistä astutuksista huolimatta 1,5 %
- Narttu tuli kantavaksi vasta usean yrityksen jälkeen (eri juoksuista) 6,1 %
- Narttu ei ole antanut yhtenkään uroksen astua 3,0 %

4.2.5 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Arkuus/pelko

Eläinlääkäri Nina Menna kertoo SKL:n hankikoira.fi osiossa koiran arkuudesta ja pelosta. Koiralle on eläinlajeina tyypillistä uusiin ennestään tuntemattomiin asioihin suuntautuva pelko. Luonnonoloissa pelko suojaa koiraa, sillä koira ei hankkiudu sille vaarallisiin tilanteisiin. Ihminen on jalostuksella vaikuttanut koiriin suosimalla pentumaisia ominaisuuksia, jotka tekevät koirasta helpommin hallittavan ja koulutettavan. Samalla koirista on pyritty tekemään villejä esi-isiään rohkeampia, jotta niiden käyttäminen ihmiselle soveltuviin käyttötarkoituksiin, kuten metsästyksen ja asuinalueen suojelemiseen, olisi helpompaa. Jalostustyö on tältä osin onnistunut vain osittain. Edelleen syntyy pentuja, jotka ovat arkoja ja pelokkaita. Koiran liiallinen pelokkuus vaikeuttaa ihmisen ja koiran välistä yhteistyötä ja elämää.

Arkuus, kuten taipumusta pelokkaaseen käyttäytymiseen usein kutsutaan, on periytyvä ominaisuus. Koiran käyttäytymisestä keskimäärin 20–30 prosenttia on perittyä ja kaikki muu on opittua. Pennut matkivat emän käyttäytymistä, joten pelokas emä tartuttaa käyttäytymisensä myös pentuihin. Pentujen pitäisi saada monipuolisia ja positiivisia kokemuksia kaikista sellaisista asioista, joiden kanssa ne joutuvat aikuisena elämään.

Kun koira kohtaa pelottavan kohteen, koiralla on neljä vaihtoehtoa. Koira voi paeta, jos sillä on siihen mahdollisuus. Koira voi myös hyökätä tai se voi jähmettyä kauhistuneena paikalleen odottamaan, että se voisi tehdä jotain omalta kannaltaan hyödyllisempää. Koira voi myös esittää olevansa täysin välinpitämätön koko asiaa kohtaan. Näillä käyttäytymisvasteilla koira pyrkii vähentämään omaa pelontunnettaan. Se, minkä tavan koira kulloinkin valitsee, riippuu sen hetkisestä tilanteesta, koiran aikaisemmista kokemuksista ja perimästä.

Koiraa pelottaviin asioihin siedätettäessä on osattava lukea koiran antamista merkeistä se raja, jota kyseisellä harjoituskerralla ei tule ylittää. Koira ei saa näyttää ahdistuneelta tai pelokkaalta. Koira ei opi, jos se pelkää. Tämä sääntö pätee riippumatta siitä, mitä harjoitellaan. Pahin virhe on liiallinen hوسuminen. Pelottaviin asioihin totuminen kestää viikoista kuukausiin ja vaatii pitkäjänteistä päivittäistä harjoittelua.

Ääniä pelkäävä koira siedätetään pelkäämäänsä ääneen. Tämä tapahtuu poisherkistämisen ja vastaehdollistamisen avulla. Terapian onnistumiselle on eduksi, jos koira on jo ennen tätä vaihetta opetettu käyttäytymään rennosti rentoutumisharjoitusten avulla.

Aggressiivisuus

Eläintenkouluttaja Tuire Kaimio kertoo SKL:n hankikoira.fi osiossa koiran aggressiivisesta käytöksestä perhettä kohtaan. Tutkimusten mukaan ehdottomasti suurin osa omaan perheeseen suuntautuvasta vakavasta aggressiivisuudesta ja purematapauksista liittyy siihen, että koira pelkää tai on hyvin epävarma, samoin vähäisemmissä uhkauksissa (murina, puru-uhkaus). Aiemmin "dominanssiaggressiivisuudeksi" lasketusta käytöksestäkin suurimman osan tiedetään nykyisin saavan alkunsa pelosta.

Kivun tuottaminen tai koiran säikyttely voimistavat pelkoa. Jos koira on rankaistu tällä tavoin aiemmin, se on samalla oppinut, millaiset ihmisten eleet ja äänenpainot edeltävät rankaisua. Silloin koira voi hyökätä ilman ennakkovaroitusta jo havaitessaan kiukkuisen asennon tai äänensävyyn, tai huomattaessaan joutuneensa uudestaan tilanteeseen, joka aikaisemmin johti pelkoon tai kipuun. Lopulta saatetaan olla tilanteessa, jossa koira puolustautuu varmuuden vuoksi aina, jos se ei ymmärrä ihmisten käyttäytymistä tai jos siltä vaaditaan asioita, joita sille ei ole opetettu.

On yleistä, että sohvalta poistumista vastustavat juuri ne koirat, joille ei ole koskaan rauhassa opetettu "alas"-sanankäytöstä. Tavallista on myös, että sellainen koira kieltäytyy avaamasta hampaitaan löytämänsä ruokapalan ympäriltä, jolle ei ole erikseen ystävällisesti opetettu "irti"-sanankäytöstä (oikeasta käytöksestä palkiten). Koiralle huutaminen tai sen leukojen vääntäminen auki voi saada koiran tuntemaan olonsa niin uhatuksi, että se voi jopa purra. Tutkimusten valossa on selvää, että kouluttamattomuus tai hemmottelu eivät sinällään aiheuta voimakasta aggressiivista käyttäytymistä. Mutta ristiriitatilanteet ja ymmärrysongelmat voivat aiheuttaaakin.

Tärkein apuväline aggressiivisuuden vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn onkin muutamien yhteiselämää helpottavien tehtävien opettaminen jo ennen kuin koiralta pyydetään mitään. Opettaminen tehdään kaikessa rauhassa (välttämällä aloittamasta hankalimmista tilanteista). Tehtävää vaikeutetaan vähitellen ja koira palkitaan aina sen onnistuessa.

Ei ole ollenkaan harvinaista, että uppiniskaisuus paljastuukin ymmärtämättömyydeksi: voimakkaasti sohvalta poistumista vastustellut koira siirtyykin kauniisti syrjään sitten, kun sille on toisessa yhteydessä opetettu, mitä sen yksiselitteisen sanan kuullessaan pitäisi tehdä. Ilman useita kymmeniä toistoja ja oikeasta käytöksestä palkitsemista koira ei voi tietää, mitä tehdä. Se ei synnyntäisesti ymmärrä sanojen merkitystä.

Eroahdistus

Eläinlääkäri Nina Menna kertoo SKL:n hankikoira.fi osiossa eroahdistuksesta. Eroahdistuksella tarkoitetaan koiran ja omistajan välille kehittyneitä voimakasta riippuvuussuhteita. Koira ei ole koskaan oppinut tulemaan toimeen ilman omistajan tukea. Eroahdistus suuntautuu yleensä vain yhteen perheenjäseneseen, jonka poissa ollessa koira oireilee, vaikka koko muu perhe olisi paikalla.

Eroahdistusdiagnoosin teko vaatii pitkälle menevää koiran käyttäytymisen ja siihen vaikuttaneiden tekijöiden luotaamista. Joskus joudutaan videoimaan koiran käyttäytymistä kotona, kun omistaja on poissa, ennen kuin koiran ongelmien todellinen syy selviää. Koiran terveydentila on myös aina selvitettävä ennen kuin diagnoosi minkään käyttöhäiriön suhteen voidaan lopullisesti asettaa.

Koira voi yksin ollessaan pelästyä esim. jotakin kovaa, äkillistä ääntä (kuten ukkonen, pamahdukset), mikä saattaa laukaista paniikinomaisen pelkoreaktion. Tällaisen säikähdyn jäljet muistuttavat eroahdistuskoiran tekemiä tuhoja, kun koira peloissaan pyrkii ulos asunnosta hinnalla millä hyvänsä.

Haukkuminen ja ulvominen ovat koiran normaaliin sanavarastoon kuuluvaa ääntelyä, joita se voi harjoittaa kutsuakseen kadonnutta laumaa luokseen tai varoittaakseen laumaansa. Tyypillinen eroahdistuja ulvoo ja haukahtelee viimeistään puolen tunnin kuluessa omistajan poistumisesta, ei vasta useita tunteja omistajan lähdön jälkeen.

Eroahdistus on toiseksi yleisin käyttäytymiseen liittyvä syy tarpeiden sisälle tekemiseen. Tarpeiden tekeminen sisätiloihin tapahtuu eroahdistuksesta kärsivällä koiralla säännönmukaisesti, kun sen kiintymyksen kohde on poissa. Perheen muiden jäsenten läsnäolo ei tällöin riitä koiralle. Tarpeiden tekeminen sisälle koiran ollessa yksin tai kiintymyksen kohteen poissa ollessa, voi olla ainoa eroahdistuksen oire.

Eroahdistuksen hoito perustuu koiralle ja omistajalle annettavaan käytösneuvontaan, jossa heille suunnitellaan harjoitusohjelma. Tarvittaessa käytetään myös lääkitystä.

Kyselyn mukaan petitin omistajista 8,9% kertoi koirien pelkäävän kovia ääniä, raketteja tai ukkosta. 6,7% koirista esiintyi epävarmuutta, arkuutta tai pelkoa. 6,2% vihaisuutta toisia koiria kohtaan ja eroahdistusta 5,8% koirista. Vihaisuutta ihmistä kohtaan oli 1,8% koirista.

Jalostukseen tulee valita koiria, jotka ovat luonteeltaan ja käytökseltään rodunomaisia, eikä niillä ole arkielämää haittaavia sosiaalisten tilanteiden ongelmia (esim. arkuus). Rodulle ominaisiakaan piirteitä ylikorostuneina ei tule vahvistaa jalostuksella. Koirien tulee sopeutua yhteiskuntaan missä ne elävät.

Sosiaaliin tilanteisiin liittyvä arkuus on periytyvä ominaisuus (periytymisasteet suuria-kohtalaisia), joten tällaisia koiria ei suositella käytettäväksi jalostukseen. Jos jalostukseen valitaan koira, jolla tällaista ongelmallista käytöstä esiintyy, tulee yhdistelmän toisena osapuolena olla koira, jolla näitä ongelmia ei esiinny.

Selvästi arkaa tai aggressiivista koiraa ei saa käyttää jalostukseen. Ääniherkkyys on yksi arkuuden muoto ja eikä ääniarkaa koiraa saa käyttää jalostukseen, vaikka ääniherkkyys liittyisikin ukkoseen tai ilotulitukseen. Jalostukseen käytettävältä koiralta olisikin hyvä testata sen reagointi koviin ääniin.

Voimakkaasta eroahdistuksesta kärsivää koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

Rotu ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Tiedot rodussa esiintyvistä sairauksista ja vioista pohjautuvat Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmän tietoihin sekä omistajille ja kasvattajille tehtyjen kyselyiden vastauksiin.

SRMA, Kipusyndrooma

Steroid responsive meningitis = steroidiresponsiivinen meningiitti (nk. kipusyndrooma tai niskakipusyndrooma) on aivokalvon immuunivälitteinen tulehdus. Sen aiheuttaja ei ole tartunnallinen, vaan kyseessä on autoimmunisairaus. Koira sairastuu yleensä nuorena, alle 2-

vuotiaana. Oireet alkavat äkillisesti ja niitä ovat mm. korkea kuume, niskan kipu ja jäykkyys, koira saattaa olla kosketusherkkä. Ruokahaluttomuutta voi myös esiintyä, koska koira ei pysty taivuttamaan päätään alaspäin. Koira on vaisu ja sillä on selvästi kipuja. Oireet johtuvat aivokalvojen tulehdusreaktiosta.

SRMA:n puhkeamiseen tarvitaan usein jokin laukaiseva tekijä. Tällainen voi olla esim. stressi, rokotus, jokin muu tulehdus, nartuilla juoksun alkaminen tai uroksilla sukukypsyyden saavuttaminen. Diagnoosiin voidaan päästä selkäydinnäytteellä sekä hoitokokeilulla. Useimmat tapaukset vastaavat kortisonihoitoon, jonka lisäksi annetaan antibioottia sekä kipulääkettä. Sairauteen ei ole parannuskeinoja, mutta sen oireita voidaan helpottaa. Koira voi sairastaa elämänsä aikana yhden episodin tai useampia. Neljän ikävuoden jälkeen ne kuitenkin ovat epätodennäköisiä.

SRMA:n periytyminen on edelleen epäselvää. Samasta pentueesta voi sairastua yksi pentu tai useampia. Todennäköistä on periytyminen useamman geenin säätelemää ja mitä enemmän koira on saanut "sairaita geenejä" sen vakavammin sen sairastuu. Vähemmän "sairaita geenejä" saanut koira saattaa sairastaa erilaisia toistuvia tulehduksia (mm. korva-, virtsatie-, ien-, silmä- ja ruuansulatuskanavan tulehduksia). Periytyvyyden kannalta selvää on ainoastaan se, ettei sairastuneita koiria pidä käyttää jalostukseen.

Omistajille tehdystä kyselystä käy ilmi että 96 % (216) ei ole todettu immuunijärjestelmän ongelmia. Kyselyyn vastanneista 225 koirasta 7 koiralla (3 %) oli todettu SRMA. Kaikki koirat olivat saaneet diagnoosin kahden vuoden ikään mennessä.

Yhdellä koiralla oli todettu SLO (symmetrical lupoid onychodystrophy = autoimmuunisairaus, joka tuhoaa koiran kynnet. Tämä diagnoosi oli saatu 3-4-vuotiaana.

SRMA ja epilepsia liittyvät osassa tapauksia toisiinsa. Yksi koira saattaa sairastaa SRMA:ta sekä epilepsiaa tai nämä sairaudet saattavat esiintyä samassa pentueessa eri koirilla tai lähisukulaissilla. Luonnollisesti sukusiitos lisää molempien sairauksien esiintyvyyttä. Vastaavia oireita on kuvattu mm. novascotiannoutajille, beagleilla ja skotlanninhirvikoirilla.

Sairaus mainitaan Ruotsin petit-kerhon historiikissa ja jo toisessa Ruotsissa syntyneessä pentueessa jossa 7 syntyneestä pennusta 6 sairastui kipusyndroomaan ja/tai epilepsiaan. Iso-Britanniassa on raportoitu 20 tapusta SRMA:ta 500 koiran otannassa.

Epilepsia

Idiopaattinen (itsesyntyinen, aito) epilepsia periytyy todennäköisesti useamman geenin säätelemänä. Epilepsiakohtaukset ilmaantuvat tyypillisesti nuorena, koiran ollessa alle 3-vuotias. Oireet ovat usein rajuja, eikä lääkitys aina tehoa.

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus. Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikallisalkuinen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä.

Epilepsia diagnosoidaan sulkemalla pois muut kouristuksia aiheuttavat sairaudet veri- ja virtsakokeilla sekä neurologisilla tutkimuksilla. Jos koiran kohtauksille ei löydetä muuta syytä (esimerkiksi aineenvaihdunnan sairaus tai muu aivojen sairaus), diagnoosina on epilepsia. Epilepsiaa ei voi parantaa, mutta sitä pyritään lievittämään lääkityksellä, joka jatkuu yleensä koko koiran eliniän. Eläinlääkäri tekee päätöksen lääkityksen aloittamisesta koiran epilepsiakohtausten

esiintymistiheyden ja niiden luonteen pohjalta. Osa koirista ei tarvitse lääkitystä, osalla lääkitys poistaa kohtaukset kokonaan, osa saa kohtauksia harvakseltaan ja ne ovat mahdollisesti lievempiä ja lyhempiä kuin ennen lääkitystä. Osalla rajuja kohtauksia tulee lääkityksestä huolimatta.

Epilepsia on merkittävä jalostuksessa huomioitava sairaus. Suomen Kennelliiton ohjeen mukaan epilepsiaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen, samaa yhdistelmää ei tule uusia eikä sellaisia riskilinjooja tule yhdistää, joiden tiedetään tuottaneen epilepsiaan sairastuneita jälkeläisiä. Suomen Bassetkerhon jalostustoimikunta on suositellut epilepsiaan sairastuneen koiran vanhempien ja täyssisarusten poistamista jalostuskäytöstä, koska sen periytymismallia ei tunneta.

Kyselyyn saatujen vastausten perusteella 94,2 % petiteistä ei ole todettu hermostollisia sairauksia.

Epilepsiaa oli todettu 2,7 % (6 kpl) ja muita epilepsian tapaisia kouristelukohtauksia, poissaolokohtauksia tai tärinäkohtauksia 2,7 % (6 kpl) petiteistä. Kolme koiraa oli sairastunut epilepsiaan 1-2 -vuotiaana, yksi koiraa 3-4 -vuotiaana ja kaksi koiraa 5-6 -vuotiaana. Muuhun epilepsian tapaiseen oli sairastunut yksi koiraa alle vuoden iässä, kolme koiraa 1-2 vuoden iässä ja kaksi koiraa yli 10 -vuotiaana.

Taulukossa 9 on Iso-Britanniassa raportoidut epilepsia tapaukset grand basset griffon vendeeneissä sekä petit basset griffon vendeeneissä vuosina 2011-2020. Kun tarkastellaan Iso-Britannian 6-vuotiaiden ja sitä nuorempien populaatiota, epilepsiaa esiintyy 1 koiralla 200:sta eli 0,50 % vuodessa. Tämä määrä on pysynyt vakiona viimeisen viiden vuoden aikana.

*Taulukko 9 Iso-Britanniassa raportoidut epilepsia tapaukset
GBGV ja PBGV roduissa vuosina 2011-2020*

VUOSI	Yhteensä	GBGV	PBGV
2011	2	2	0
2012	5	5	0
2013	4	2	2
2014	7	5	2
2015	7	5	2
2016	6	5	1
2017	1	1	0
2018	3	2	1
2019	5	2	3
2020	2	0	2

Silmäsairaudet

Suomen Bassetkerhon jalostusohjeen mukaan jalostukseen käytettävät bassetit tulee olla tarkastettu perinnöllisten silmäsairauksien varalta ja terveeksi todettu vakavien perinnöllisten sairauksien osalta (GRD, TRD, HC, PRA ja glaukooma). Rodulle on olemassa POAG-geenitesti.

Kyselyyn vastanneista koirista 95 % (214 koiralla) ei ole todettu silmien tai silmäluomien sairauksia. Silmänpainetauti eli glaukoomaa raportoitiin yhden koiran osalta, kuivasilmäisyydestä kärsi kaksi kyselyyn osallistunutta koiraa, perinnöllistä kataraktia eli harmaakaihia oli kahdella koiralla, RD, verkkokalvon kehityshäiriö on todettu kolmella koiralla samoin kuin myös PPM.

Silmäsairauksien merkityksellisyys koiran elämänlaadun ja näkökyvyn kannalta vaihtelee vähäisestä koiran hyvinvointia merkittävästi haittaavaan ongelmaan.

Glaukooma

Glaukooma eli silmänpainetauti on yksi yleisimmistä koirilla esiintyvistä silmänsairauksista. Primaarinen eli perinnöllinen glaukooma kahteen eri tyyppiin: avokulmaglaukoomaan (POAG) ja sulkukulmaglaukoomaan (PCAG). Huomioitaessa kaikki koirarodut, sulkukulmaglaukooma on yleisempi. Avokulmaglaukooma on harvinaisempi ja sitä esiintyy tietyissä roduissa, joista osassa (mm. bretagnebassetti, PBGV ja basset hound) sitä aiheuttavia geenivirheitä on tunnistettu ja niihin on kehitetty geenitestejä.

Kirjallisuudesta löytyy petit basset griffon vendeenin yhteydessä maininta glaukoomasta. Tälle rodulle ei ole ennen vuotta 2007 tehty gonioskopiatutkimuksia Suomessa. Tiedossa on yksi sairastunut koira vuoden 2010 lopussa, lisäksi yksi fibrea latae tapaus (kammiokulmamuuutos). Petittien kohdalla periytymistapaa ei tunneta, mutta oletetaan sairauden kulkevan suvussa. Uusitussa jalostusohjesäännössä vuonna 2009 gonioskopia lisättiin suositeltaviin tutkimuksiin. Gonioskopian lisäksi on tärkeää, että koirat on geenitestattu POAGin osalta ennen astutusta.

POAG

POAG:ssa (primary open-angle glaucoma) eli primaarisessa avokulmaglaukoomassa silmän etukammiokulma on rakenteeltaan normaali eikä sairautta voida diagnosoida silmätutkimusten yhteydessä. Avoimesta kammiokulmasta huolimatta kammioneste poistuu silmästä liian hitaasti ja paine silmän sisällä nousee. POAG:aa sairastavan koiran silmänpaineet voivat olla normaalia korkeampia jo vuoden iässä, mutta ensimmäiset oireet havaitaan yleensä 2 – 5 vuoden iässä.

Petit basset griffon vendeenin POAG:aa aiheuttava geenivirhe on löydetty samasta ADAMTS17-geenistä kuin basset houndeilla ja bretagnebassteilla. Kullakin näistä roduista se esiintyy kuitenkin eri kohdassa geeniä ja tällä hetkellä ei ole tiedossa muita rotuja, joilla näitä samoja muutoksia esiintyy.

Geneettisesti terve ja kantaja eivät voi sairastua avokulmaglaukoomaan. Geneettisesti sairaskaan koira ei välttämättä ennätä sairastua elämänsä aikana, eli sen silmänpaineet eivät pääse nousemaan oireita aiheuttavalle korkeudelle, mutta riski siihen on suurentunut.

Geneettisesti sairasta koiraa ei tule käyttää jalostukseen, geneettisesti kantajan voi yhdistää terveen koiran kanssa.

UK:n rodun kennel clubin vuosien 2018-2023 käsikirjassa kerrotaan että maailmanlaajuisesti POAG testattuja rodun edustajia olisi 1992 kappaletta. Näistä sairaita on 71 kpl, kantajia 860 ja terveitä 1061. Samassa taulukossa Suomen luvuiksi on ilmoitettu 71 testattua, 1 sairas, 31 kantajaa, 39 tervettä.

Kuva 1: POAG periytyminen

Genetic Inheritance of Primary Open Angle Glaucoma in the Petit Basset Griffon Vendéen				
Parents		Puppies (expected proportions)		
Both clear		100 % clear		
1 clear, 1 carrier		50 % clear 50 % carrier		
1 clear, 1 affected		100 % carrier		
Both carrier		25 % clear 50 % carrier 25 % affected		
1 carrier, 1 affected		50 % carrier 50 % affected		
Both affected		100 % affected		

Kaihi ja muut silmäsairaudet

Kaihi mainitaan myös petitin kohdalla kirjallisuudessa. Suomessa silmätutkituista koirista ajalla 2006 - 2010 on kahdella tavattu kaihi eli 2 % silmätutkituista. Vuosina 2014-2023 on todettu yksi kortikaalinen katarakta (kaihimuutokset alkavat linssin reunoilta). Lisäksi kaksi makroblepharon (silmäluomien ulospäin kiertyminen) tapausta sekä yksi geograafinen rd-tapaus.

Perinnöllinen harmaakaihi samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Useimpien muotojen periytymismallia ei vielä tiedetä. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssin samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Perinnöllinen kaihi- diagnoosin saanutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

RD

Verkkokalvon kehityshäiriö (retinal dysplasia) jaetaan kolmeen muotoon. Lievimässä (multifokaalinen RD) muutokset ovat pieniä ja merkitys koiralle vähäinen. Koiraa voi käyttää jalostukseen terveen kumppanin kanssa. Geograafinen RD:ssä muutos on laajempi ja yleensä melko keskellä silmänpohjaa, jolloin sillä voi olla vaikutusta näkökykyyn. Kennelliitto suosittelee, että gRD -koiria käytetään jalostukseen vain terveen parituskumppanin kanssa. Vakavin muoto (totaali RD) on harvinaisin. Siinä verkkokalvon kehitys on jäänyt merkittävästi kesken eikä se ole kiinnittynyt normaaliin paikkaansa. Silmä on sokea ja siinä on usein muitakin kehityshäiriöitä. tRD - koiria ei pidä käyttää jalostukseen.

PPM (persistent pupillary membranes)

PPM ovat synnynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Tavallisimmin jäänteet ovat harmittomia lankamaisia rihmoja värikalvon pinnalla. Vakavissa tapauksissa jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja /tai sarveiskalvon sisäpinnalle,

jolloin ne voivat vaikuttaa pupillin toimintaan ja näkökykyyn. Lieviä tapauksia voi käyttää jalostukseen. Vakavia tapauksia ei pidä käyttää jalostukseen.

Vuosina 2006 - 2010 Suomessa on silmätutkittu 90 koiraa eli noin 27 % tänä aikana rekisteröidyistä koirista (337 kpl). Ppm todettiin 5 koiralla joka on 5,5 % silmätutkituista koirista.

Vuosina 2014- 2023 on tehty silmätutkimus 73 petitille (rekisteröintejä 406) ja PPM on todettu kolmella koiralla.

Kuivasilmäisyys

Keratokonjunktivitis sicca (KCS) eli kuivasilmäisyys on monella rodulla perinnölliseksi epäilty sairaus, jossa kyynelnesteen tuotanto vähenee osin tai kokonaan. Tämä aiheuttaa silmään sarveiskalvon ja sidekalvon tulehdusta, kipua ja näkökyvyn heikkenemistä sarveiskalvon muutosten takia.

Kuivasilmäisyyden syynä voi olla perinnöllisen alttiuden lisäksi mm. lääkaineet, kyynelrauhan hermotuksen häiriöt, aineenvaihduntasairaudet, infektiot ja autoimmuunisairaudet. Kuivasilmäistä yksilöä, mikäli syyksi epäillään perinnöllistä kuivasilmäisyyttä, ei pidä käyttää jalostukseen.

Ruoka-aineallergiat ja atopia

Erilaiset allergiasairaudet ovat yleistymässä kaikilla koiraroduilla. Allergia tai atopia voivat ilmetä esimerkiksi toistuvina korva- tai ihotulehduksina, kutinana, karvanlähtönä sekä maha-suolikanavan oireina. Diagnoosi tehdään eliminaatiodieetin ja/tai atopia-verinäytteiden perusteella. Lievissä tapauksissa hoitona on erityisruokavalio, vakavammin oireilevat koirat voivat tarvita oireita lievittävää lääkitystä tai siedätyshoitoa. Vakavammat allergiat voivat haitata merkittävästi koiran elämänlaatua.

Tehdyssä kyselyssä iho-ongelmia tai -sairauksia oli havaittu 46 petitissä. Eniten ilmoituksia saivat toistuva tai jatkuva tassujen kutina sekä toistuva tai jatkuva ihon kutina (11 % vastanneista). Seuraavaksi yleisin oli toistuvat ja krooniset ulkokorvan tulehdukset (6 % vastanneista). Vastaajista suurin osa mainitsi, että kutina liittyi ruokavalioon tai tiettyyn vuodenaikaan. Hoitokeinoina on käytetty mm. allergia- tai atopialääkitystä ja erityisruokavaliota.

Iho-oireet rinnastuvat useasti allergiaan ja atopiaan. Kyselyn koirilla oireet ilmenivät pääasiassa kahteen ikävuoteen mennessä. Iho-oireet rinnastuvat kyselyn perusteella yleensä tietynlaiseen ruokavalioon ja täten myös suurinta osaa iho-oireita saaneista koirista on hoidettu erityisruokavaliolla.

Allergia-alttiuden monitekijäisestä periytyvyysmallista johtuen sen poistaminen jalostuskannasta voi olla vaikeaa. Allergia- ja atopiataipumus on voimakkaasti periytyvää, joten oireilevaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Kivespuutos

Rodussa esiintyy säännöllisesti kivespuutoksia mutta mitään tilastollisia lukumääriä ei ole olemassa.

Erilaiset kasvainsairaudet ja syöpä

Kyselyyn vastanneista 79,6 % petiteistä ei ole todettu kasvainsairauksia tai syöpää. Hyvänlaatuisia ihokasvaimia oli todettu 9,8 % (22 kpl) ja pahanlaatuisia ihokasvaimia 2,2 % (5 kpl) . Kaikki nämä

pahanlaatuiset ihokasvaimet oli todettu koirilla, jotka olivat 7-vuotta tai vanhempia. Imusolmuke syöpää, lymfosarkoomaa tai malignia lymfoomaa oli todettu 3,6 % (8 kpl) petiteistä. Yksi koira oli sairastunut 3-4 vuotiaana ja loput 7-vuotiaana tai myöhemmin. Nisäkasvaimia oli todettu 3,1 % (7 kpl). Perna- ja maksakasvaimia oli todettu yhteensä 2,7 % (6kpl) ja nämä kaikki yli 10-vuotiailla koirilla. Tehdyn kyselyn mukaan syöpä ja kasvainsairaudet ovat toiseksi yleisin lopetuksen syy rodussa ja sama käy ilmi myös jalostustietojärjestelmän tilastoista. Koirat ovat olleet kuollessaan noin 11-vuoden ikäisiä.

Kilpirauhasen vajaatoiminta eli hypotyreooosi

Kilpirauhasen vajaatoiminta (hypotyreooosi) johtuu liian alhaisesta kiertävien kilpirauhashormonien määrästä. Kilpirauhasen vajaatoiminta on koirien yleisin sisäeritys sairaus. Sairauden esiintyvyys on 0,2-0,4 % kaikista koirista, mutta joissakin roduissa esiintyminen on huomattavasti yleisempää.

Kilpirauhasen vajaatoiminta on autoimmuunisairaus, jolla on geneettistä taustaa. Kilpirauhasen vajaatoimintaa sairastavaa koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Kilpirauhasen vajaatoimintaa poteva koira on tyypillisesti kooltaan keskikokoinen tai suuri ja iältään keski-ikäinen (4-11 -vuotias). Kliiniset oireet kehittyvät, kun noin 75 % kilpirauhaskudoksesta on tuhoutunut, joten sairaus on voinut olla olemassa kuukausia tai vuosia ennen oireiden puhkeamista. Riskirotujen yksilöt voivat sairastua muita nuorempina, mutta vajaatoiminta on harvinainen alle kahden vuoden ikäisillä koirilla.

Kilpirauhashormonia tarvitaan kaikkialla elimistössä aineenvaihdunnan ylläpitämiseen. Siksi vajaatoiminnan oireet ovat moninaiset. Aineenvaihdunnan hidastumiseen liittyvät oireet, kuten uneliaisuus, lihavuus ja liikunnan siedon aleneminen, ovat yleisimmät. Lähes yhtä paljon esiintyy iho-oireita, kuten karvapeitteen ohenemista, kaljuutta ja huonokuntoisuutta sekä ihon tummumista, seborreaa ja pinnallisia ihotulehduksia. Edellä mainittuja harvemmin esiintyy hermostollisia, silmiin, sydämen toimintaan, käyttäytymiseen, lisääntymiseen tai ruuansulatuskanavan toimintaan liittyviä oireita.

Kyselyyn saatujen vastausten perusteella 96,4 % petiteistä ei ole hormonaalisia sairauksia. Kilpirauhasen vajaatoimintaa oli todettu 2,2 % (5 kpl) koirista ja ne kaikki olivat olleet iältään 5-6 -vuotiaita, kun vajaatoiminta oli todettu.

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä on yhteensä kuolleeksi ilmoitettuja 138 kappaletta. Rodun kuolinsyyt on kirjattu niin vähän jalostustietojärjestelmään (taulukko 10), ettei niiden pohjalta voi tehdä yleistyksiä koko rotua koskien. Kuolleeksi ilmoitetuista 16 osalta kuolinsyytä ei ole ilmoitettu. Keskimääräinen elinikä on ollut 11 vuotta 8 kk kaikkien kuolinsyyden osalta.

Jalostustietojärjestelmän mukaan yleisimmät kuolinsyyt ovat vanhuus (44 kpl), kasvainsairaudet (23 kpl) ja lopetus ilman sairauden diagnosointia sekä muu sairaus, jota ei ole listalla (12 kpl molempia).

*Taulukko 10 Kuolinsyytilasto Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä.
Kuolinvuosi 2014-2023 (24.4.2024)*

Kuolinsyy	Keskim. elinikä	Yhteensä
Hengitystiesairaus	10 vuotta 0 kuukautta	1
Hermostollinen sairaus	5 vuotta 9 kuukautta	3
Iho- ja korvasairaudet	8 vuotta 8 kuukautta	3
Immunologinen sairaus	6 vuotta 0 kuukautta	3

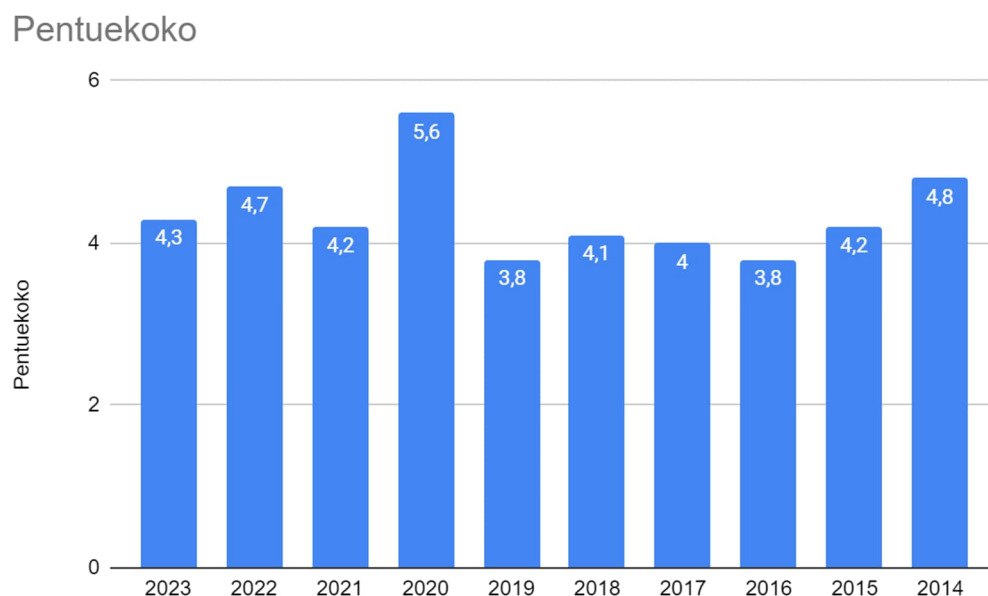
Kadonnut	5 vuotta 2 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	11 vuotta 1 kuukautta	23
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	12 vuotta 9 kuukautta	12
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	3 vuotta 0 kuukautta	1
Luusto- ja nivelsairaus	6 vuotta 6 kuukautta	2
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	13 vuotta 2 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	10 vuotta 11 kuukautta	12
Pennun synnynnäinen vika tai epämuodostuma	0 vuotta 10 kuukautta	1
Silmäsairaus	7 vuotta 8 kuukautta	2
Sydänsairaus	13 vuotta 0 kuukautta	8
Tapaturma tai liikennevahinko	2 vuotta 7 kuukautta	2
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	14 vuotta 3 kuukautta	44
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	11 vuotta 8 kuukautta	3
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	11 vuotta 1 kuukautta	16
Kaikki yhteensä	11 vuotta 8 kuukautta	138

Tehdyn kyselyn mukaan vanhuus on tavallisin kuolinsyy (35,7 %) ja koirien keskimääräinen elinikä oli 12 vuotta. Tämä on hyvin lähellä Jalostustietojärjestelmän keskimääräistä elinikää. Tehdyn kyselyn mukaan toiseksi yleisin kuolinsyy on syöpä ja kasvainsairaudet (31,4 %), kuten jalostustietojärjestelmänkin mukaan.

4.3.4 Lisääntyminen

Vuosina 2014–2023 on rekisteröity 89 petit basset griffon vendéen pentuetta. Keskimääräinen pentuekoko on vaihdellut vuosittain 3,8 ja 5,6 pennun välillä (kaavio 3) kymmenen vuoden keskiarvon ollessa 4,4 pentua pentuetta kohden.

Kaavio 3 Pentuekoko vuosittain vuosina 2014-2023 Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä

Kasvattajilta saatujen vastausten mukaan astutukset sujuvat hyvin, nartut synnyttävät ongelmitta ja hoitavat sekä imettävät pentuja hyvin. Jalostukseen oli käytetty 77 koiraa kyselyyn vastanneista.

Vastauksissa kävi ilmi, että 2 narttua ei ole antanut astua, 1 narttu ei ole tullut kantavaksi ja 3 narttua on vaatinut usean yrityksen, että on tullut kantavaksi. Keisarileikkaukseen oli turvauduttu 6 kertaa ja keinosiemennyksiin 2 kertaa.

Kuolleita pentuja raportoitiin 14 koiran kohdalla. Pentujen kuolinsyiksi mainittiin: 1 kpl virusinfektio (herpes, parvo tms.), 8 kpl kuihtuva 'fading puppy' -syndrooma, 1 kpl keuhkoissa nestettä ja 16 kpl syntyi kuolleena.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Petit kuuluu kondrodystrofisiin rotuihin, mistä johtuen eturaajoissa esiintyy käyryyttä. Tämän ominaisuuden ei kuitenkaan tulisi olla tällä rodulla kovin korostunut. Rotumääritelmässä puhutaan suorista eturaajoista, mutta lievä käyryys/kiertyminen sallitaan rodun historiasta johtuen. Eturaajojen kiertyminen ja käyryys rasittaa niveliä ja voi aiheuttaa nivelrikkoa.

Lisääntymisongelmille altistavia anatomisia piirteitä tai luonnollista lisääntymistä vaikeuttavia ongelmakohtia rodussa ei ole.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Petitti on suhteellisen terve rotu, eikä kuulu Suomen Kennelliiton PEVISA-ohjelmaan. Rodun vakavin terveysongelma on epilepsia, jota omistajille tehdyn kyselyn ja jalostustoimikunnalle annettujen tietojen mukaan esiintyy Suomessa vähän. Kyselyn tietojen mukaan suomalaisissa petiteissä tiedetään olleen 6 (2,7 %) epileptikkaa.

Toinen vakava ongelma rodussa on SRMA (steroidiresponsiivinen meningiitti). Kyselyyn vastanneista (225 kpl) 7 (3 %) koiralla oli todettu SRMA. Kaikki koirat olivat saaneet diagnoosin kahden vuoden ikään mennessä. Kyseessä on autoimmuunisairaus ja sairastumisalttius on jollain tapaa perinnöllinen. Vaikka sairastunut koira yleensä vastaa lääkehoitoon, on se meningiitin saadessaan hyvin kipeä. Sairastunutta koiraa ei saa käyttää jalostukseen.

Erilaisia iho- ongelmia tai -sairauksia oli todettu 46 petitissä. Koirilla oli toistuva tassujen tai ihon kutinaa (11 % vastanneista). Toiseksi yleisin oli toistuvat ja krooniset ulkokorvan tulehdukset (6 % vastanneista). Vastaajista suurin osa mainitsi, että ihon kutina liittyi ruokavalioon tai tiettyyn vuodenaikaan.

Petiteillä ei ole luonnollista lisääntymistä vaikeuttavia ongelmia. Kasvattajilta saatujen tietojen mukaan astutukset sujuivat pääosin hyvin ja synnytykset normaalisti. Kaksi narttua ei ollut antanut astua 77:stä. Kolme narttua on vaatinut useamman yrityksen astutuksen onnistumiseen ja yksi narttu ei ole tullut tiineeksi. Keinosiemennystä oli käytetty kaksi kertaa ja tuolloin kyseessä oli ollut ulkomainen uros tai jo edesmennyt uros. Keisarinleikkaus oli tehty kuudelle nartulle. Emo-ominaisuudet ovat olleet nartuilla hyvät.

4.4. Ulkomuoto

Rotumääritelmän mukaan petitti on yleisvaikutelmaltaan pieni, eloisa ja voimakas koira, jolla on hieman pitkänomainen runko. Säkäkorkeus on 34-38 cm, josta 1 cm poikkeama on sallittu. Suurin osa koirista on säkäkorkeudeltaan rotumääritelmän antamissa raameissa, mutta vaihtelua on siinä kuinka raskaita ne ovat.

Petitin tulisi liikkua kevyesti ja vapaasti, mutta ei liian pitkillä askeleilla. Liikkeen tulisi antaa vaikutelma, että se voi kävellä loputtomiin ja koiran on helppo liikkua metsässä.

Petit on matalaraajainen rotu. Tätä ääripiirrettä lukuun ottamatta rotu muistuttaa peruskoiraa. Matalaraajaisena rotuna eturaajojen suoruuteen on tärkeä kiinnittää huomiota. Näyttelyarvostelujen perusteella rodussa esiintyy yksittäisiä koiria, joilla on käyrät etujalat.

Metsästyskäyttöä ajatellen on tärkeää vaalia oikeaa kokoa ja kestäväää rakennetta. Koiralla tulisi olla tiiviit käpälät ja riittävän syvä rintakehä. Kehon pituuden tulisi olla rintakehässä, ei lantiossa. Luusto ei saa olla liian raskas, koiran tulisi kuitenkin olla kauttaaltaan lihaksikas ja voimakas.

Yleisvaikutelma karvapeitteestä tulisi olla karkea ja huolittelematon, mutta ei kuitenkaan laiminlyöty. Karvapeitteen tulee olla karkea, suojaava ja säänkestävä, ei koskaan liioiteltu. Se ei saa olla silkkistä eikä villavaa.

Näyttelykäyntien 2014-2023 perusteella koirat ovat hyvätasoisia ja vastaavat rotumääritelmää. Jalostuksessa ei ole ajauduttu ylilyönteihin.

Petit basset griffon vendéen rodun näyttelykäynnit

Taulukossa 11 on yhteenveto petit basset griffon vendéen rodun näyttelykäynneistä vuosilta 2014 – 2023. Tämän mukaan 96,98 % petiteistä on ulkomuodoltaan erinomaisia (ERI) tai erittäin hyviä (EH).

Taulukko 11: Näyttelykäynnit vuosina 2014 – 2023.

Lähde: Suomen Kennelliiton jalostustietojärjestelmä.

	ERI	EH	H	T	EVA	HYL	Yhteensä
Pentuluokka 7-9 kk	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta
Junioriluokka	324 tulosta	62 tulosta	16 tulosta	3 tulosta	2 tulosta	2 tulosta	409 tulosta
Nuorten luokka	124 tulosta	34 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	161 tulosta
Avoin luokka	246 tulosta	77 tulosta	17 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	3 tulosta	345 tulosta
Käyttöluokka	24 tulosta	18 tulosta	3 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	1 tulosta	47 tulosta
Valioluokka	668 tulosta	41 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	2 tulosta	0 tulosta	713 tulosta
Veteraaniluokka	259 tulosta	17 tulosta	1 tulosta	0 tulosta	0 tulosta	1 tulosta	278 tulosta
Yhteensä	1645 tulosta	249 tulosta	42 tulosta	5 tulosta	5 tulosta	7 tulosta	1953 tulosta

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

Petit basset griffon vendeèn:llä ei ole aiempaa jalostustavoiteohjelmaa.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Pienen populaatiokoon ja kaventuneen jalostuspohjan vuoksi petittien jalostuksen tärkein tavoite on rodun perinnöllisen monimuotoisuuden turvaaminen. Tavoitteena on pitää yksittäisten koirien jälkeläismäärät maltillisina ja käyttää jalostukseen mahdollisimman monia eri sukuisia koiria.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostusvalinnoilla pyritään ylläpitämään rodunomaista luonnetta ja käyttäytymistä. Kasvattajien toivotaan kiinnittävän jalostuskoirien valinnassa huomiota avoimeen ja sosiaaliseen luonteeseen sekä valitsemaan jalostukseen luonteeltaan ja käytökseltään rohkeita yhteiskuntaan sopeutuvia ja käsiteltävissä olevia koiria.

Käyttöominaisuudet

Rotujärjestö toivoo, että rodun profiilia ajavana ja jäljestävänä koirana pystytään vahvistamaan. Nykypäivän sekä tulevaisuuden jalostajien tavoitteena tulee olla rodun alkuperäisen käyttötarkoituksen säilyttäminen ajavana metsästyskoirana, jolla on "siviilityö" ihmisen seuralaisena. Tätä pyritään ylläpitämään ja lisäämään rodun esiintymistä käyttökokeissa. Jalostuskoiria valitessa ja pentuetta suunniteltaessa olisi huomioitava, että vähintään toisella vanhemmista olisi tulos ajo- tai meijä- kokeesta.

Terveys ja lisääntyminen

Rodun terveystilannetta tulee seurata jatkuvasti, jotta tällä hetkellä rodussa jo olevat tai vielä tuntemattomat perinnölliset sairaudet eivät pääse leviämään populaatiossa. Kannustetaan kasvattajia ja omistajia käyttämään koiria polvitarkastuksissa, luustokuvauksissa (rodulla esiintyvistä kiertyvistä eturaajoista johtuen etenkin kyynärät), silmätarkastuksissa ja gonioskopiatutkimuksessa sekä teettämään POAG-geenitestin.

Ulkomuoto

Petitin ulkonäkö pyritään säilyttämään mahdollisimman tarkoin rotumääritelmää vastaavana.

6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Jalostukseen soveltuvat koirat ovat rodunomaisia sekä ulkomuodoltaan että käyttäytymiseltään, eikä niillä ole arkipäivää haittaavia vikoja tai ominaisuuksia. Koska petittien jalostuksessa painotetaan monimuotoisuuden säilyttämistä, jalostuskoirat saavat olla koiran hyvinvoinnille pienimerkityksisissä ominaisuuksissa rodun keskitasoa heikompia, mikäli ne muilta ominaisuuksiltaan ovat rodun keskitasoa tai sitä parempia. Jalostuskoirilla ei kuitenkaan saa olla niiden elämänlaatua heikentäviä sairauksia, eikä jokapäiväistä elämää hankaloittavia ja hyvinvointia alentavia luonneominaisuuksia, kuten arkuutta tai aggressiivisuutta.

Jalostukseen käytettävän koiran suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi, jotta sen ja sen sukulaisten ominaisuuksista saadaan mahdollisimman varmaa tietoa jalostusta varten.

Yksittäisten koirien jälkeläismääriä seurataan, ne eivät saa kasvaa liian suuriksi eli eivät saa ylittää 5 prosenttia 4 vuoden rekisteröintimäärästä. Koska viiden prosentin kiintiö rekisteröinneistä ylittyy

helposti nykyisen kokoisessa populaatiossa, tulee myös narttujen käyttöä seurata. Tämänhetkisten rekisteröintien perusteella raja olisi 8 pentua. Tärkeää olisi myös saada lisää eri sukuisia jalostuskoiria kantaan esimerkiksi tuontien sekä keinosiemennyksen avulla.

Jalostustavoitteiden toteutumisen tukemiseksi suositellaan jalostuskoirille vähintään kahta näyttelykäyntiä yli 12 kk iässä ja koira tulisi olla palkittu palkinnolla "erittäin hyvä" kahden eri ulkomuototuomarin toimesta. Vähintään toisen yhdistelmässä käytetyistä koirista tulee olla testattu rodunomaisissa kokeissa ja sillä tulee olla hyväksytty tulos ajo- tai mejä-kokeesta. Koetulosta suositellaan molemmille vanhemmille.

Jalostukseen käytettävät koirat tulee tarkastaa perinnöllisten silmäsairauksien varalta (silmäpeilaus ja gonioskopia) ja niiden tulee olla terveeksi todettuja vakavien silmäsairauksien osalta (GRD, TRD, HC, PRA ja glaukooma). POAG-geenitestin teettäminen on myös suositeltavaa. Geenitestin mukaan geneettisesti sairasta koira ei saa käyttää jalostukseen. Jalostukseen käytettävällä koiralla tulee olla voimassa oleva silmäpeilaus- sekä gonioskopiatodistus astutushetkellä. Silmäpeilaustodistus on voimassa 24 kuukautta ja gonioskopia 6 vuoden ikään asti, kun tutkimus on tehty yli vuoden ikäisenä.

Epilepsia ja SRMA ovat merkittävä jalostuksessa huomioitavia sairauksia. Epilepsiaa tai SRMA:ta sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen, eikä epilepsiaa tuottanutta yhdistelmää uusita. Sairaana koiran sisaruksien jalostuskäyttöä kannattaa harkita huolella, ja yhdistelmän toisen osapuolen lähisuvussa ei saa olla epilepsiaa.

6.3 Rotujärjestön toimenpiteet

Julkaistaan petit basset griffon vendeenien JTO Suomen Bassetkerhon kotisivuilla ja tiedotetaan siitä myös Basset Bulletin jäsenlehdessä, yhdistyksen facebook-sivuilla, rodun ryhmässä facebookissa sekä yhdistyksen kasvattajalistalle ilmoittautuneille kasvattajille sähköpostitse. Tätä kautta saadaan välitettyä tietoa jalostuksen tavoitteista laajalti.

Ylläpidetään ja kehitetään rodun käyttöominaisuuksia metsästyskoirana. Bassetkerho ohjaa ja kannustaa koirien omistajia harrastamaan koiriensa kanssa rodunomaisia lajeja, jotta rodunomaisten kokeiden harrastamisen aktiivisuus saataisiin nousemaan. Rotujärjestön tulee myös miettiä, kuinka se kehittäisi toimintaansa niin, että petittien omistajat harjoittaisivat koiriensa kanssa rodunomaisia lajeja ja veisivät koiriaan kokeisiin. Yhdistys järjestää vuosittain vähintään yhden mejä- kokeen sekä yhden DRAJ-kokeen. Vuosittain pidettävään erikoisnäyttelyyn arvostelemaan pyritään kutsumaan erikoistuomari.

Jalostustoimikunta tiedottaa jalostusasioista muun muassa kirjoittamalla artikkeleita yhdistyksen lehteen ja kotisivuille sekä pitämällä henkilökohtaisesti yhteyttä kasvattajiin näiden osoittaessa kiinnostusta siihen.

Koirien omistajia kannustetaan käyttämään koiria virallisissa terveystarkastuksissa ja tekemään POAG-testi.

Koirien omistajia kannustetaan ilmoittamaan koirien terveydellisistä ongelmista. Sairauksista, niiden syistä, hoidosta ja ehkäisemisestä käydään avointa keskustelua. Terveysongelmien lisäksi avoimuus ja kasvattajien välinen yhteistyö ovat avaintekijöitä vaalittaessa hyvää luonnetta ja käyttöominaisuuksia.

Rotujärjestö on mukana ulkomuototuomareiden koulutuksessa.

Ennen JTO:n päivittämistä uusitaan petittien kasvattajille ja omistajille suunnattu kysely ja verrataan niistä saatuja tietoja tämänhetkisiin terveyden, luonteen ja lisääntymisen suhteen.

6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Petiteillä on sekä lukumääräisesti että geneettisesti pieni populaatio, mikä aiheuttaa riskin jalostuspohjan kaventumiselle. Tämän uhan välttämiseksi on tärkeää säilyttää useita eri sukuja ja käyttää koiria monipuolisesti jalostukseen. Lisäksi olisi suositeltavaa tuoda mahdollisuuksien mukaan eri sukuisia koiria ulkomailta.

Alkuperämaassa Ranskassa tehtävien rotuunottojen avulla rotuun on mahdollista saada monimuotoisuutta. Pienestä jalostuspohjasta seuraa geneettisen vaihtelun kaventumista ja sitä kautta mahdollisesti elinvoiman laskua ja perinnöllisiä sairauksia.

Rodunomaisista kokeista saatava informaatio koirien luonne- ja käyttöominaisuuksista on tällä hetkellä pieni. Mejä- ja DRAJ- kokeissa koekäynnit ovat lisääntyneet kyllä, mutta ovat edelleen alhaisella tasolla. Metsästysasetuksen muutos ja sitä kautta mahdollisuus käyttää petitiä hirvieläinten metsästykseen, lisäsi metsästäjien kiinnostusta rodun alkuperäiseen käyttötarkoitukseen. Myös lisääntynyt tarve suurrivistavirka-apuun on lisännyt koirien käyttöä haavakoiden jäljestämisessä. Rotujärjestö kannustaakin metsästykseen ja jäljestykseen käytettäviä koiria käytettävän myös kokeissa, jotta niiden ominaisuuksista saataisiin konkreettista tietoa.

Erilaisten sairauksien lisääntyminen on myös uhka rodulle. Tähän pyritään varautumaan seuraamalla tilannetta jatkuvasti. Tämä vältetään karsimalla sairaat yksilöt ja tietyissä ominaisuuksissa varmat kantajat pois jalostuksesta.

6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2024	JTO:n julkaiseminen jäsenistölle
2028	Uusi terveystarkastus
2025-2029	Käyttötuloksen vaatiminen muotovalion arvoon
2025-2029	Tiedotetaan jäsenistöä Suomen Bassetkerhon järjestämistä kokeista
2025-2029	Tiedotetaan jäsenistöä mahdollisuuksien mukaan joukkotarkastuksista (silma- ja luustokuvaukset)
2025-2029	Pyritään viestinnän keinoin innostamaan omistajia viemään petittejään terveystarkastuksiin, näyttelyihin ja rodunomaisiin kokeisiin.
2029	JTO:n päivittäminen

7. LÄHTEET

1. Ala Dar Beagles. Beagle Pain Syndrome. <http://www.aladarbeagles.com/beaglepain.html>
2. American KennelClub. http://www.akc.org/breeds/petit_basset_griffon_vendeen/
3. Basset Griffon Vendéen Club UK. <http://www.bgvclub.co.uk/>
4. Breed Archive. PBGV. <https://pbgv.breedarchive.com>
5. Club Griffon Vendéen. Saillies & Naissances PBGV. <https://www.club-griffon-vendeen.fr/elevage/saillies-naissances-pbgv/>
6. Davis, K. Steroid Responsive Meningitis-Vasculitis: The Disease With Many Names. <http://www.pbgv.org/images/Health/Dr-Roughie-ST-Column/1994SurveySummary.pdf>
7. Koiranet.
8. Mäki, Katariina / Suomen Kennelliitto. <http://www.kennelliitto.fi/perinnollinenmonimuotoisuus-ja-jalostuspohja>
9. Mäki, Katariina / Suomen Kennelliitto. <http://www.kennelliitto.fi/sukusiitos>
10. Petit Basset Griffon Vendéen Club of America. <http://www.pbgv.org/images/Health/Dr-Roughie-ST-Column/Meningitis.pdf>
11. Petit Basset Griffon Vendéen Club of America. <http://www.pbgv.org/images/Health/Dr-Roughie-ST-Column/NeckPain.pdf>
12. Reocities. <http://reocities.com/Petsburgh/3053/pbgvs.htm#health>
13. SKL. Hankikoira.fi.
14. Suomen Bassetkerho ry. <http://www.suomenbassetkerho.com>
15. Suomen Bassetkerhon terveystutkimus.
16. Suomen Kennelliitto. Jalostustietojärjestelmä. <http://jalostus.kennelliitto.fi/>
17. Svenska Basset Griffon Vendeen Klubben. Rasspecifika Avelsstrategier för PBGV. 2005.
18. Suomen Kennelliitto. <https://www.kennelliitto.fi/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/yleisimmat-silmasairaudet>
19. Suomen Kennelliitto. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/kilpirauhasen-vajaatoiminta>
20. Suomen Kennelliitto. <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-terveys/perinnolliset-sairaudet-ja-koiran-hyvinvointi/koiran-epilepsia>
21. Petit Basset Griffon Vendeen breed archive. pbgv.breedarchive.com (Tilanne 13.7.2024)
22. bgvclub.co.uk. https://bgvclub.co.uk/?page_id=107 bgvclub.co.uk. https://bgvclub.co.uk/?page_id=104
23. <https://hundar.skk.se/>
24. <https://www.centrale-canine.fr/>
25. <https://www.nkk.no/>
26. <https://www.dkk.dk/om-dkk/love-instrukser-og-blanketter/%C3%A5rlige-registreringstal>
27. <https://www.dutchdogdata.nl/>

8. LIITTEET

1. Rotumääritelmä
2. Omistajille suunnattu kysely